

Apostlenes gjerninger 1,6-8

- Riket for Israel

Mens de var sammen, spurte de ham: «Herre, er tiden nå kommet da du vil gjenreise riket for Israel?» ⁷ Han svarte: «Det er ikke dere gitt å kjenne tider og stunder som Far har fastsatt av sin egen makt. ⁸ Men dere skal få kraft når Den hellige ånd kommer over dere, og dere skal være mine vitner i Jerusalem og hele Judea, i Samaria og helt til jordens ende.»

Innledning

Dette studiet er et forsøk på å forstå det Bibelen sier om landløftet for Israel. Det er på ingen måte komplett selv om det er omfattende. Lesing av enkelte bibeltekster og eksegese av dem må i sum føre til systematisk teologi. For jødisk teologi er Det gamle testamentet (Tanak) normen («norma normans»). Andre skrifter, som lærde jødiske fortolkere, er sekundærkilder («norma normata»).

For den kristne kirke vil Det nye testamentets skrifter – Jesu og apostlenes lære - være den normerende normen, også for forståelse av de gammeltestamentlige skrifterne.

I den første delen av dette studiet ser vi på avsnitt i Det gamle testamentets tre deler – Torahen, Skriftene og Profetene – som taler om **landløftet for Israel**.

I den andre delen ser vi på **Det nye testamentets teologi om løftene til Israel**.

Dette omfatter evangeliene, Apostlenes gjerninger, brevene fra apostlene, Hebreerbrevet og Åpenbaringsboken. Her er det vesentlig å huske at nesten hele Det nye testamentet er ferdigskrevet før år 70 da Romerriket gjorde slutt på Israels land. (Den nytestamentlige kanon ble imidlertid avsluttet senere.) Vi vil understreke at Det nye testamentet bekrefter Det gamle testamentet som Guds åpenbaring og autoritative teologi for kirken. Skriftene i Det gamle testamentet er ikke utdatert, slik Markion i oldkirken ønsket og senere ekstrem erstatningsteologi har argumentert for. **Det er GT som i NT kalles Skriftene (Lukas 24,25ff; 1. Tim. 4,13; 2. Tim. 3,14f), og disse skriftene har autoritet.**

Erstatningsteologi kan være flere ting.

Den mest ekstreme utgaven går ut på å ta alle løfter i både Det gamle testamentet og Det nye testamentet bort fra jødene og Israel. Guds ord om å velsigne Israel i Det gamle testamentet blir overført til kirken. I denne type teologi har ikke det jødiske folket og Israel lenger noen plass i Guds plan.

Dette har ført til fryktelige konsekvenser flere ganger i historien, godt hjulpet av antijødisk teologi. Jødene har blitt karakterisert som Kirkens fiende nummer én. Alle ord en kunne finne om forkastelse og forbannelse av jødene, har blitt løftet fram, mens ordene om nåde og velsignelse er anvendt på Kirken.

En «mildere» form for erstatningsteologi vil erkjenne at evangeliet er for jøde først, dernest for de andre folkeslagene. Den vil erkjenne at Gud har en plan for Israels folk gjennom hele historien, og særlig i endetiden. Men den har ikke erkjent Israels folk – jødene – retten til å få Israels land tilbake. Bakgrunnen for denne teologien kommer vi tilbake til.

En «annen form for erstatningsteologi» finner vi i den såkalte dispensasjonalismen. Den deler Guds gjerning blant Israel og folkeslagene inn i perioder. Én tid er Israels tid, en annen er Kirkens tid. I Kirkens tid er Israel «plassert på sidelinjen», men i endens tid, etter Menighetens opprykkelse til himmelen, kommer igjen Israels tid på jorden. En tolker Åpenbaringsboken (fra og med kapittel 4) i dette lyset.

Israels historie etter opprettelsen av staten i 1948

Til sist ser vi kort på Israels nyere historie etter 1948. Begivenhetene fra og med gjenopprettelsen av Israel forandret mange kirkers og teologers syn – 180 grader – vedrørende Guds utvelgelse av løfter til Israel, særlig spørsmålet om landet.

Riket for Israel – løfter i Det gamle testamentet

Her vil vi sitere ordene uten å fortolke hvert enkelt. Det er disse løftene om «Riket for Israel» som er i tankene til disiplene når de stiller spørsmålet til Jesus.

Når jeg leser Guds løfter til Israel, forstår jeg at Gud elsker dette folket som Han gjentatte ganger kaller «Ammi» - «Mitt folk». Og samtidig kjenner jeg at også mitt hjerte fylles med kjærlighet til Guds paktsfolk Israel og jødene.

Første Mosebok (BeReshit/Genesis)

12,1ff

Gud kaller og velsigner Abram

*Herren sa til Abram: «Dra bort fra landet ditt og fra slekten din og fra farshuset ditt **til det landet som jeg skal vise deg!** ² Jeg vil gjøre deg til **et stort folk**. Jeg vil velsigne deg og gjøre navnet ditt stort. Du skal bli til velsignelse.*

*³ Jeg vil velsigne dem som velsigner deg,
men den som forbanner deg, skal jeg forbanne.
I deg skal alle slekter på jorden velsignes.»*

***4** Så dro Abram, slik Herren hadde sagt ham, og Lot dro sammen med ham. Abram var 75 år gammel da han brøt opp fra Harran. **5** Og Abram tok med seg sin kone Sarai og sin nevø Lot og alle eiendelene de hadde samlet seg, og folkene de hadde skaffet seg i Harran. De brøt opp for å dra **til landet Kanaan**.*

15,7

*⁷ Og han sa til ham: «**Jeg er Herren, som førte deg ut fra Ur i Kaldea for å gi deg dette landet i arv.**» ⁸ Abram sa: «Herre, min Gud, hvordan kan jeg vite at jeg skal få det i arv?»*

17,8

Da Abram var 99 år gammel, viste Herren seg for ham og sa til ham:

«Jeg er Gud, Den veldige.

Lev for mitt ansikt,

vær hel i din ferd!

***² Jeg vil slutte en pakt
mellom meg og deg
og gjøre deg umåtelig stor.»***

³ Da kastet Abram seg ned med ansiktet mot jorden, og Gud sa til ham:

***⁴ «Se, dette er min pakt med deg:
Du skal bli far til en mengde folkeslag.***

***⁵ Du skal ikke lenger kalles Abram,
men Abraham skal navnet ditt være;
for jeg gjør deg til far for mange folkeslag.***

***⁶ Jeg vil gjøre deg svært fruktbar, ja, gjøre deg til mange folkeslag. Konger skal gå
ut fra deg. ⁷ Jeg vil opprette min pakt mellom meg og deg og etterkommerne dine fra
slekt til slekt, en evig pakt: Jeg vil være Gud for deg og etterkommerne
dine. ⁸ Landet du bor i som innflytter, hele Kanaan, vil jeg gi deg og
etterkommerne dine til evig eiendom. Og jeg vil være deres Gud.»***

Første Mosebok 35, 9-12

*Etter at Jakob var kommet hjem fra Paddan-Aram, viste Gud seg på nytt for ham og
velsignet ham. ¹⁰ Gud sa til ham:*

«Navnet ditt er Jakob.

Men nå skal du ikke lenger kalles Jakob;

Israel skal være navnet ditt.»

Slik fikk han navnet Israel. ¹¹ Så sa Gud til ham:

«Jeg er Gud, Den veldige.

Vær fruktbar og bli tallrik!

Et folk, ja, mange folkeslag

skal stamme fra deg,

det skal være konger blant dine etterkommere.

***¹² Det landet jeg ga
til Abraham og Isak,
gir jeg deg.
Til din ætt etter deg
gir jeg landet.»***

50,24

24 Josef sa til brødrene sine: «Nå skal jeg dø. Men Gud skal se til dere og føre dere opp fra dette landet til det landet han lovet Abraham, Isak og Jakob.» 25 Og Josef tok Israels-sønnene i ed og sa: «Når Gud ser til dere, da skal dere føre knoklene mine med herfra.» 26 Så døde Josef, 110 år gammel. De balsamerte ham, og han ble lagt i en kiste i Egypt.

Andre Mosebok – Exodus

Dette skriftet handler om Israels befrielse fra trelldommen i Egypt og vandringen mot det landet Gud lovet Abraham.

3,7ff

7 Herren sa: «Jeg har sett mitt folks nød i Egypt og har hørt skrikene deres under slavedriverne. Jeg kjenner deres smerte. 8 Jeg har steget ned for å fri dem ut av hendene på egypterne og føre dem opp fra dette landet og inn i et godt og vidstrakt land, inn i et land som flyter av melk og honning, stedet hvor kanaaneerne og hetittene, amorittene og perisittene, hevittene og jebusittene bor. 9 For nå har skriket fra israelittene nådd meg, og jeg har også sett hvor hardt egypterne undertrykker dem. 10 Gå nå! Jeg sender deg til farao. Du skal føre mitt folk, israelittene, ut av Egypt.»

*11 Moses sa til Gud: «Hvem er jeg? Kan jeg gå til farao og føre israelittene ut av Egypt?» 12 Han svarte: «Jeg vil være med deg! Dette skal du ha til tegn på at det er jeg som har sendt deg: **Når du har ført folket ut av Egypt, ...***

Vers 17ff

*Og jeg har sagt at jeg skal føre dere bort fra plagene i Egypt og **opp til landet til kanaaneerne og hetittene, amorittene og perisittene, hevittene og jebusittene, til et land som flyter av melk og honning.***

Fjerde Mosebok 34

Grensene for Israel

*Herren sa til Moses: 2 Dette skal du pålegge israelittene, dette skal du si til dem: **Når dere kommer inn i Kanaan-landet, så er dette det landet dere får til eiendom, landet Kanaan fra grense til grense.***

3 På sørsiden skal dere ha fra Sin-ørkenen langsmed Edom. Dere skal ha grense mot sør fra enden av Saltsjøen mot øst. 4 Grensen skal svinge sør for Akrabbim-skaret og gå fram til Sin. Så skal den gå sør for Kadesj-Barnea til Hasar-Addar og derfra over til Asmon. 5 Fra Asmon skal grensen svinge ned til Egypterbekken og ende ute ved havet.

6 I vest skal dere ha Størhavet til grense. Det skal være grensen deres mot vest.

7 I nord skal dette være grensen deres: Fra Størhavet skal dere trekke grensen opp til fjellet Hor 8 og fra fjellet Hor til Lebo-Hamat. Grensen skal ende ute ved Sedad. 9 Så skal grensen gå videre til Sifron og ende ved Hasar-Enan. Det skal være grensen deres mot nord.

10 Mot øst skal dere trekke opp grensen fra Hasar-Enan til Sjemam. 11 Fra Sjemam

skal grensen gå ned til Ribla, øst for Ajin, og videre ned til den når åsryggen på østsiden av Kinneret-sjøen. ¹² Deretter skal den følge Jordan og ende ved Saltsjøen. Dette skal være landet deres, med disse grensene omkring.

*¹³ Moses sa til israelittene: **Dette er landet dere skal få til eiendom ved loddkasting, det Herren har gitt påbud om at de ni stammene og den ene halve stammen skal få.** ¹⁴ For Rubens stamme med sine familier, Gads stamme med sine familier og halvparten av Manasses stamme har allerede tatt sine eiendommer. ¹⁵ Disse to stammene og den ene halve stammen har tatt sin eiendom på andre siden av Jordan, rett imot Jeriko, på østsiden, mot soloppgangen.*

Femte Mosebok 7

Guds utvalgte folk

Når Herren din Gud fører deg til det landet som du nå går inn i og skal legge under deg, vil han drive ut mange folkeslag for deg: hetittene, girgasjittene, amorittene, kanaaneerne, perisittene, hevittene og jebusittene, sju folkeslag som er større og sterkere enn du.** ² Når Herren din Gud overgir dem til deg og du beseirer dem, skal du slå dem med bann. Du må ikke slutte pakt med dem og ikke vise dem nåde. ³ Du må ikke knytte slektsbånd med dem, ikke gi din datter til hans sønn og ikke ta hans datter til kone for din sønn. ⁴ For de vil få dine barn til å vende seg bort fra meg og dyrke andre guder. Da vil Herrens harme flamme opp mot dere, og han vil snart utrydde deg. ⁵ Men slik skal dere gjøre med dem: Riv ned altrene deres, slå i stykker steinstøttene, hugg ned Asjera-stolpene og brenn opp gudebildene. ⁶ **For du er et hellig folk for Herren din Gud. Blant alle jordens folk har Herren din Gud valgt deg til å være hans folk, hans dyrebare eiendom.

7** Når Herren hadde godhet for dere og valgte dere ut, var det ikke fordi dere var større enn alle andre folk; for dere er det minste av alle folkene. ⁸ Men fordi Herren elsket dere og ville holde eden han hadde sverget for deres fedre, førte Herren dere ut med sterk hånd. Han fridde deg ut fra slavehuset, fra faraos, egypterkongens, hånd. ⁹ Så vit da at det er Herren din Gud som er Gud, den trofaste Gud som holder pakten og viser kjærlighet i tusen ledd mot dem som elsker ham og holder hans bud, ¹⁰ men som straks gjengjelder og gjør ende på dem som hater ham. Han er ikke sen med å gjøre gjengjeld mot den som hater ham. **11 Så hold da fast ved de budene, forskriftene og lovene som jeg gir deg i dag, så du lever etter dem.

Femte Mosebok 11

Herrens storverk

² Den dag i dag kjenner dere Herren deres Guds oppdragelse, som barna deres ikke kjenner og ikke har sett:

*hans storhet,
hans sterke hånd og utstrakte arm, ...*

Et land med melk og honning

⁸ Hold derfor alle de budene jeg gir deg i dag, slik at dere kan bli sterke og kan komme og **innta det landet** dere er på vei til og skal legge under dere. ⁹ Da skal dere få **leve lenge i det landet som Herren med ed lovet deres fedre at han ville gi til dem og deres etterkommere**, et land som flyter av melk og honning.

¹⁰ For det landet du nå går inn i og skal legge under deg, ligner ikke Egypt, det landet dere dro ut av, der du sår ditt frø og vanner ved hjelp av føttene, som i en grønnsakhage. ¹¹ Men landet dere nå er på vei til for å legge under dere, er et land med fjell og daler. Det får vann å drikke av regnet fra himmelen. ¹² Det er **et land som Herren din Gud har omsorg for**. Alltid hviler Herren din Guds øyne på det, fra året begynner til året slutter.

¹³ Om dere adlyder mine bud som jeg gir dere i dag, og elsker Herren deres Gud og tjener ham av hele deres hjerte og hele deres sjel, ¹⁴ **vil jeg la landet få regn i rett tid**, både høstregn og vårregn, så du kan høste inn korn, ny vin og fin olje. ¹⁵ Jeg vil la gresset vokse på marken for buskapen din, og du skal få spise deg mett. ¹⁶ Men vakt dere så ikke hjertet blir ført på avveier, slik at dere vender dere bort og dyrker andre guder og tilber dem. ¹⁷ For da vil Herrens harme flamme opp mot dere. Han vil lukke himmelen så det ikke faller regn og jorden ikke gir grøde, og **dere vil snart gå til grunne i det gode landet som Herren gir dere**.

Femte Mosebok 30

Herren vil samle folket

Når alt dette kommer over deg, **velsignelsen og forbannelsen** som jeg har lagt fram for deg, og du tar det til deg i ditt hjerte ute blant alle folkeslagene som Herren din Gud har drevet deg bort til, ² og du så vender om til Herren din Gud av hele ditt hjerte og av hele din sjel og lyder hans røst i alt det jeg pålegger deg i dag, både du og dine barn, ³ da skal Herren din Gud vende din skjebne og være barmhjertig mot deg. **Herren din Gud vil igjen samle deg fra alle de folk han har spredt deg ut blant.** ⁴ **Om du så er drevet bort til himmelens grense, skal Herren din Gud samle deg derfra, og derfra skal han hente deg.** ⁵ **Herren din Gud vil føre deg til det landet som dine fedre inntok, og du skal innta det igjen.** Han skal gjøre vel mot deg og gjøre deg mer tallrik enn fedrene dine.

⁶ Herren din Gud skal omskjære ditt hjerte og dine etterkommeres hjerte, så du elsker Herren din Gud av hele ditt hjerte og av hele din sjel, slik at du skal få leve. ⁷ ... ⁸ Da skal du vende om og lyde Herrens røst og holde alle hans bud som jeg gir deg i dag. ⁹ Herren din Gud vil skjenke deg alt godt i overflod gjennom alt du gjør, gjennom frukten av ditt morsliv og frukten av din buskap og frukten av din åkerjord. For Herren vil igjen glede seg over deg til ditt beste, slik som han gledet seg over dine fedre, ¹⁰ så sant du lyder Herren din Guds røst og holder hans bud og forskrifter som er skrevet i denne lovboken, og så sant du vender om til Herren din Gud av hele ditt hjerte og hele din sjel.

¹¹ Disse budene som jeg gir deg i dag, er verken ufattelige eller langt borte. ¹² De er ikke i himmelen, så du må si: «Hvem vil fare opp til himmelen for oss og hente dem ned, så vi kan få høre dem og leve etter dem?» ¹³ De er heller ikke på den andre siden av havet, så du må si: «Hvem vil dra over havet for oss og hente dem,

så vi kan høre dem og leve etter dem?»¹⁴ *Nei, ordet er deg helt nær, i din munn og i ditt hjerte, så du kan leve etter det.*

Valget mellom liv og død

¹⁵ *Se, i dag har jeg lagt fram for deg livet og det gode og døden og det onde.*¹⁶ *Gjør du som jeg pålegger deg i dag, så du elsker Herren din Gud og går på hans veier og holder hans bud, forskrifter og dommer, da skal du leve og bli tallrik. Herren din Gud skal velsigne deg i landet du går inn i og legger under deg.*

¹⁷ *Men om ditt hjerte vender seg bort og du ikke er lydige, men lar deg rive med så du bøyer deg og tilber andre guder og dyrker dem,*¹⁸ *da kunngjør jeg dere i dag at dere skal gå fullstendig til grunne. Dere skal ikke få leve lenge i det landet du går over Jordan for å innta.*

¹⁹ *I dag tar jeg himmel og jord til vitne mot dere. Jeg har lagt fram for deg liv og død, velsignelse og forbannelse. Velg da livet, så du og dine etterkommere kan få leve.*²⁰ *Du skal elske Herren din Gud, lyde hans røst og holde fast ved ham! **Da skal du få leve og bo lenge i det landet som Herren med ed lovet å gi dine fedre, Abraham, Isak og Jakob.***

Josva 24,3

*Josva samlet alle Israels stammer i Sikem. Han kalte til seg Israels eldste, overhoder, dommere og tilsynsmenn. De trådte fram for Guds ansikt,*² *og Josva talte til hele folket:*

*Så sier Herren, Israels Gud: Fedrene deres – Tarah, far til Abraham og Nahor – bodde fra gammel tid på den andre siden av Eufrat. De dyrket fremmede guder.*³ ***Men jeg hentet Abraham, deres far, fra landet bortenfor elven og førte ham omkring i hele Kanaan.***

Salmenes bok

Salme 137 – om det bortførte folket i Babylon (i 70 år fra 587)

***Ved elvene i Babel satt vi og gråt
når vi tenkte på Sion.***

² *Vi hengte lyrene
opp i piletrærne.*

³ *De som tok oss til fange, ba oss om sang,
de som bortførte oss, ba om glede:
«Syng en av Sions sanger for oss!»*

⁴ *Hvordan kan vi synge Herrens sanger
på fremmed jord?*

⁵ ***Glemmer jeg deg, Jerusalem,***

så la min høyre hånd bli glem!

***⁶ La tungen klistre seg til ganen
om jeg ikke tenker på deg,
om jeg ikke setter Jerusalem
høyere enn min største glede!***

***⁷ Herre, husk Jerusalems dag
da Edoms sønner sa:
«Riv ned! Riv ned til grunnen!»***

***⁸ Du datter Babel som er herjet,
salig er den som gjengjelder
det du gjorde mot oss ...***

Jesaja

Kapittel 40-55 – «Trøsteboken»

Kapitlene 40-55 handler om et nytt Exodus fra Babylon tilbake til Israel.

Kapitlene 56-66 forteller at jødene er kommet tilbake til Jerusalem. Men tilstanden i Jerusalem er ikke helt som de hadde forventet. Denne delen inneholder mye eskatologi. Profetiene handler om Gud vil la skje i endens tid (eskjatos). Da vil alt bli fullkomment.

Jeg vil understreke et viktig prinsipp når vi leser Bibeltekster, og det gjelder ikke minst tekstene hos profetene: **Vi må spørre hvem som er den opprinnelige adressaten!** Det er så lett for oss å ta et ord ut av sin sammenheng og anvende det på oss selv personlig eller på Kirken. Det behøver ikke være galt, men det kan bli dert hvis vi glemmer at disse ordene i Skriftene i Det gamle testamentet først og fremst gjelder Israel. Derfor råder jeg til å ta på et par «**sionistiske briller**» når du leser. Da vil du forstå hva som ligger i disiplenes spørsmål om **gjenreisningen av Israels rike**.

Jesaja Kapittel 40

Gledesbud til Jerusalem

***Trøst, trøst mitt folk,
sier deres Gud.***

***² Tal til Jerusalems hjerte
og rop til henne
at hennes strid er fullført,
at hennes skyld er betalt,
at hun har fått dobbelt fra Herrens hånd
for alle sine synder.***

³ **En røst roper:**

**Rydd Herrens vei i ørkenen,
jevn ut en vei i ødemarken
for vår Gud!**

⁴ Hver dal skal heves,

hvert fjell og hver haug
skal senkes.

Bakket land skal bli til slette
og kollene til flat mark.

⁵ Herrens herlighet

skal åpenbare seg,
alle mennesker skal sammen se det.
For Herrens munn har talt.

⁸ Gresset tørker bort, blomsten visner,
men ordet fra vår Gud står fast for evig.»

⁹ **Gå opp på et høyt fjell,**

du Sions gledesbud!

Løft din røst med kraft,

Jerusalems gledesbud!

Løft din røst, vær ikke redd!

Si til byene i Juda:

«Se, deres Gud!»

¹⁰ Se, Herren Gud

kommer med styrke,

han hersker med sin arm.

Se, hans lønn er med ham,

de han vant, er foran ham.

¹¹ Han gjeter sin flokk

som en gjeter.

Han samler lammene med armen,

løfter dem opp i fanget,

leder søyene.

...

²⁷ Hvorfor tenker du, Jakob,

hvorfor sier du, Israel:

«Min vei er skjult for Herren,

min Gud bryr seg ikke om min rett?»

...

⁹ *Han gir den trette kraft,
og den som ikke har krefter,
gir han stor styrke.*

³⁰ *Gutter blir trette og slitne,
unge menn snubler og faller.*

³¹ *Men de som venter på Herren,
får ny kraft ...*

Jesaja Kapittel 41

Herren er med Israel

⁸ *Men du, Israel, min tjener,
Jakob, som jeg har utvalgt,
ætt av Abraham, min venn,*

⁹ *som jeg grep tak i ved jordens ender
og kalte fra dens ytterste grense.
Jeg sa til deg: «Du er min tjener,
jeg har utvalgt deg og ikke forkastet deg.»*

¹⁰ *Frykt ikke, for jeg er med deg,
vær ikke redd, for jeg er din Gud!
Jeg gjør deg sterk og hjelper deg
og holder deg oppe
med min rettferds høyre hånd.*

¹¹ *Se, til skamme og til spott
blir alle som er harme på deg.*

...

13 *For jeg er Herren din Gud
som har grepet din høyre hånd
og sier til deg: «Vær ikke redd!
Jeg hjelper deg.»*

¹⁴ *Vær ikke redd, Jakob, du vesle mark,
og dere, Israels menn!
Jeg hjelper deg,
sier Herren.
Israels Hellige løser deg ut.*

...

*17 De hjelpeløse og fattige
leter forgjeves etter vann,
tungen tørker ut av tørst.
Jeg er Herren, jeg skal svare dem,
jeg er Israels Gud, jeg skal ikke forlate dem.*

Jesaja Kapittel 43

*Og nå, så sier Herren,
som skapte deg, Jakob,
som formet deg, Israel:
Vær ikke redd!
Jeg har løst deg ut,
jeg har kalt deg ved navn, du er min.*

*2 Går du gjennom vann, er jeg med deg,
gjennom elver, skal de ikke flomme over deg.
Går du gjennom ild, skal du ikke svi deg,
og flammen skal ikke brenne deg.*

*3 For jeg er Herren din Gud,
Israels Hellige, som frelser deg.
Jeg gir Egypt som løsepenge for deg,
Kusj og Seba i stedet for deg.*

*4 Fordi du er dyrebar i mine øyne,
høyt aktet og jeg elsker deg,
gir jeg mennesker i stedet for deg
og folkeslag for ditt liv.*

*5 Vær ikke redd, for jeg er med deg!
Fra øst vil jeg hente din ætt,
og fra vest vil jeg samle deg.*

*6 Jeg sier til nord: «Gi fra deg!»
og til sør: «Hold ikke tilbake!»
Hent mine sønner fra det fjerne,
mine døtre fra jordens ende,*

*7 alle som er kalt med mitt navn,
dem jeg har skapt til min ære,
formet og laget.*

Jesaja Kapittel 44

Herren velsigner Israel

Hør nå, Jakob, min tjener,

og Israel, som jeg har utvalgt!

- ² *Så sier Herren,
som laget deg og formet deg i mors liv,
han som hjelper deg:
Vær ikke redd, min tjener Jakob,
Jesjurun, som jeg har utvalgt!*
- ³ *Jeg øser vann over det tørste
og bekker over det tørre.
Jeg øser min Ånd over din ætt
og min velsignelse over dine etterkommere.*
- ⁴ *De skal spire fram som siv i vann,
som popler ved bekkefar.*
- ⁵ *En skal si: «Jeg tilhører Herren»,
en annen skal kalle seg med Jakobs navn.
En skal skrive i sin hånd: «Til Herren»,
og Israel skal han få som hedersnavn.*

Herren løser Israel ut

- ²¹ *Husk dette, Jakob,
og Israel, for du er min tjener.
Jeg har formet deg, du er min tjener,
Israel, du blir ikke glemt av meg.*
- ²² *Jeg stryker bort dine lovbrudd som en tåke
og dine synder som en sky.
Vend om til meg, for jeg løser deg ut!*
- ²³ ***Juble, du himmel,
for Herren har grepet inn!
Rop av fryd, dere jordens dyp!
Bryt ut i jubel, dere fjell,
du skog med alle dine trær!
For Herren løser ut Jakob,
på Israel viser han sin herlighet.***
- ²⁴ *Så sier Herren, som løser deg ut,
og som formet deg i mors liv:
Jeg er Herren, som har skapt alt,
alene har jeg spent ut himmelen,
uten hjelp har jeg bredt jorden ut.*

25 ...

26 *Jeg bekrefter mine tjeneres ord
og gjennomfører den planen
mine sendebud har forkynt.
Jeg sier om Jerusalem:
«Hun skal være bebodd»
og om byene i Juda:
«De skal bygges opp igjen,
jeg skal gjenreise ruinene.»*

27 *Jeg sier til havdypet: «Bli tørt!
Jeg tørker ut strømmene dine.»*

28 *Jeg sier om Kyros: «Min hyrde,
som skal gjennomføre alt det jeg vil,
si om Jerusalem: Hun skal bygges!
og om tempelet: Det skal grunnlegges!»*

Begrepene «min hyrde» og noen ganger «min tjener» (hebraisk: Eved) handler i disse tekstene om perserkongen Kyros som skal gi jødene rett til å vende tilbake til Jerusalem og Israel fra Babylon.

Men fire «sanger» handler om en spesiell «Eved Jahve», nemlig den fremtidige Frelseren Jesus (kap. 42,49, 50 og 52,13-53,12).

Jesaja Kapittel 45

Kyros, Herrens salvede

Så sier Herren

*til den han har salvet,
til Kyros,
som jeg har grepet i høyre hånd*

...

² *Jeg vil gå foran deg.
Fjell vil jeg jevne ut,
bronsedører vil jeg knuse,
og jernbommer vil jeg hugge i stykker.*

³ *Jeg gir deg skatter som er skjult i mørket,
og rikdommer gjemt på hemmelige steder, ...*

Hvorfor?

***4 For min tjener Jakobs skyld,
for Israel, min utvalgte,
kaller jeg deg ved navn.***

...

***17 Men Israel blir frelst ved Herren
med en evig frelse.
Evig og aldri skal dere bli
til skamme og til spott.***

...

Jesaja Kapittel 46

Herren er alltid den samme

...

***3 Hør på meg, du Jakobs hus,
alt som er igjen av Israels hus,
dere som ble løftet opp helt fra fødselen,
som ble båret helt fra mors liv:***

***4 Jeg er Han, helt til dere blir gamle,
jeg vil bære helt til håret er grått.
Jeg har alt gjort det.
Jeg løfter, jeg bærer og berger.***

Jesaja Kapittel 48

Jeg forkynner noe nytt

***Hør dette, Jakobs hus,
dere som kalles med Israels navn
og er kommet fra Judas kilde,
dere som sverger ved Herrens navn
og påkaller Israels Gud,
men ikke i sannhet og rettferd!***

***2 De kaller seg etter den hellige byen
og støtter seg til Israels Gud.***

...

***12 Hør på meg, Jakob,
du Israel, som jeg har kalt!
Jeg er Han.***

...

⁷ Så sier Herren,
som løser deg ut,
Israels Hellige:
Jeg er Herren, din Gud ...

Hjem fra Babel

²⁰ Dra ut fra Babel, forlat Kaldea!
Fortell med jubelrop, la det høres,
bring det ut til jordens ende. Si:
Herren har løst ut sin tjener Jakob.

Jesaja Kapittel 49

– den andre sangen om «Herrens tjener» - Israels forløser – har også med ord om Israel

⁶ han sier:
**«Det er for lite at du er min tjener
som skal gjenreise Jakobs stammer
og føre de bevarte av Israel tilbake.
Jeg gjør deg til lys for folkeslag
så min frelse kan nå til jordens ende.»**

Hjem fra fangenskapet

⁷ Så sier Herren, Den hellige,
som løser Israel ut,
til ham som er foraktet, forkastet av folkeslag,
slave under herskere:
Konger skal se og reise seg,
fyrster skal se og kaste seg ned,
for Herren er trofast, Israels Hellige.
Han har valgt deg ut.

⁸ Så sier Herren:
**I nådens tid svarer jeg deg,
på frelsens dag hjelper jeg deg.**
Jeg har formet deg
og gjort deg til en pakt for folket
for å gjenreise landet
og skifte ut eiendommer som ligger øde,

⁹ for å si til fanger: «Gå ut!»
og til dem som er i mørket: «Kom fram!»
De skal beite langs veiene
og finne beite på alle snaue høyder.

¹⁰ De skal ikke sulte og ikke tørste,

*hete og sol skal ikke ramme dem.
For han som er barmhjertig, skal føre dem
og lede dem til kilder med vann.*

11 *Jeg gjør alle mine fjell til vei,
veiene mine skal bygges høyere.*

12 *Se, fra det fjerne kommer de,
noen fra nord og fra vest
og andre fra Sinim-landet. (Kina!)*

13 *Juble, du himmel, og gled deg, du jord,
bryt ut i jubel, dere fjell!
For Herren trøster sitt folk
og er barmhjertig mot sine hjelpeløse.*

Herren glemmer ikke Sion

14 *Sion sier: «Herren har forlatt meg,
Herren har glemt meg.»*

15 *Kan en kvinne glemme sitt diende barn,
en omsorgsfull mor det barnet hun bar?
Selv om de skulle glemme,
skal ikke jeg glemme deg.*

16 *Se, jeg har tegnet deg i mine hender,
dine murer er alltid foran meg.*

17 *De som skal bygge deg, kommer løpende,
de som la deg i ruiner og i grus, drar bort fra deg.*

18 *Løft øynene, se deg omkring!
Alle samler seg og kommer til deg.
Så sant jeg lever,
sier Herren:
Du skal ta dem alle på deg som et smykke,
som en brud skal du binde dem om deg.*

19 *Ja, dine ruiner og øde steder
og landet som ligger i grus,
nå blir det for trangt for dem som bor der.
Langt borte er de som vil sluke deg.*

20 *Enda en gang skal øret ditt høre
at barna du fikk i din barnløshet, sier:
«Dette stedet er for trangt for meg.*

Gi plass, så jeg kan bo her!»

21 *Da skal du si i ditt hjerte:*

«Hvem har født meg disse?

***Jeg var barnløs og ufruktbar,
landflyktig og fordrevet.***

Hvem har fostret disse?

Se, jeg var forlatt og alene.

Hvor kommer disse fra?»

22 *Så sier Herren Gud:*

*Se, jeg løfter hånden for folkeslag
og reiser mitt banner for folkene.*

***De kommer med sønnene dine på armen,
og døtrene dine bærer de på skuldrene.***

23 *Konger skal være fosterfedre for deg*

og dronninger ammene dine.

De skal kaste seg ned for deg

med ansiktet mot jorden

og slikke støvet foran føttene dine.

Da skal du kjenne at jeg er Herren.

De som setter sitt håp til meg,

skal ikke bli til skamme.

24 *Kan byttet tas fra en kriger,*

kan fanger berges fra en voldsmann?

25 *Ja, så sier Herren:*

Fanger skal tas fra krigeren,

og byttet skal berges fra voldsmannen.

Jeg vil stride mot dem som strider mot deg,

og barna dine vil jeg frelse.

26 *De som var harde mot deg,*

lar jeg ete sitt eget kjøtt

og ruse seg på sitt eget blod som på druesaft.

Og alle mennesker skal kjenne

at jeg er Herren, som frelser deg,

Jakobs Mektige, som løser deg ut.

Jesaja Kapittel 51

Guds frelse skal vare evig

Hør på meg,

dere som jager etter rettferd,

*dere som søker Herren!
Se på klippen dere er hugget ut av,
på brønnen dere er gravd ut av.*

*² Se på Abraham, deres far,
og på Sara, som fødte dere!
For han var bare én da jeg kalte ham,
men jeg velsignet ham
og gjorde ham til mange.*

*³ Herren trøster Sion,
trøster alle ruinene hennes.
Han gjør ørkenen hennes lik Eden,
ødemarken lik Herrens hage.
Jubel og glede skal være i henne,
takoffer med sang og spill.*

*⁴ Lytt til meg, mitt folk,
mitt folkeslag, vend øret til meg!
For lov går ut fra meg,
brått gjør jeg min rett til lys for folkene.*

*⁵ Min rettferd er nær,
min frelse bryter fram,
mine armer dømmer folkene.
Fjerne kyster håper på meg,
de venter på min arm.*

Jesaja Kapittel 52

Herren vender tilbake til Sion

***Våkn opp, våkn opp og kle deg i kraft, Sion!
Kle deg i finklær, Jerusalem, hellige by!**
For aldri mer skal en uomskåren eller uren
komme inn i deg.*

*² **Rist støvet av deg, reis deg opp,
sett deg, Jerusalem!**
**Løs lenkene du har om halsen,
datter Sion i fangenskap!***

*³ **For så sier Herren:**
**Dere ble solgt uten betaling,
og uten penger skal dere løses ut.***

*⁴ **For så sier Herren Gud:**
I tidligere tider dro mitt folk ned til Egypt*

*for å bo der som innflyttere.
Assur undertrykte dem uten grunn.*

5 *Og nå, hva skal jeg gjøre her?
sier Herren.
For mitt folk er tatt uten vederlag.
De som hersker over det, hylér,
sier Herren,
og alltid, dagen lang, blir mitt navn foraktet.*

6 *Derfor skal mitt folk kjenne mitt navn
på den dagen,
for jeg er Han,
han som sier: «Her er jeg!»*

7 *Hvor vakre de er
der de løper over fjellene,
føttene til den som bringer bud,
forkynner fred,
bringer godt budskap,
forkynner frelse
og sier til Sion:
«Din Gud er konge!»*

8 *Hør, vaktmennene dine roper høyt,
de jubler alle sammen.
For med egne øyne ser de
at Herren vender tilbake til Sion.*

9 *Bryt ut i jubel sammen,
dere Jerusalems ruiner!
For Herren trøster sitt folk,
han løser Jerusalem ut.*

10 *Herren viser sin hellige arm
for øynene på alle folkeslag.
Hele jorden får se
frelsen fra vår Gud.*

Dra ut

(Vi kaller gjerne jødefolkets utgang fra Babylon tilbake til Israel for “Exodus 2”)

11 *Dra bort, dra bort! Gå ut derfra!
Rør ikke noe urent!
Gå ut fra henne, gjør dere rene,
dere som bærer Herrens kar!*

***12 For dere skal ikke gå ut i hast,
og ikke skal dere flykte.
For Herren går foran dere,
og bak dere går Israels Gud.***

Jesaja Kapittel 60ff

– den tredje delen av Jesajaboken - Profetier om Israels fremtid

Jesaja Kapittel 60

Reis deg, bli lys!

*For lyset ditt kommer,
Herrens herlighet går opp over deg.*

***2 Se, mørke dekker jorden,
skodde dekker folkene.
Men over deg går Herren opp,
hans herlighet viser seg over deg.***

***3 Folkeslag skal gå mot ditt lys,
konger gå mot din soloppgang.***

***4 Løft blikket, se deg omkring!
Alle samler seg og kommer til deg.
Sønnene dine kommer fra det fjerne,
døtrene dine blir båret på armen.***

***5 Da skal du se det og stråle,
hjertet skal skjelve og svulme.
For havets skatter blir dine,
folkeslagenes rikdom kommer til deg. ...***

Jesaja Kapittel 62

Sion får sin herlighet igjen

***For Sions skyld vil jeg ikke tie,
for Jerusalems skyld vil jeg ikke være rolig
før hennes rettferd bryter fram som lysglans
og hennes frelse flammer som en fakkel.***

***2 Folkeslag skal se din rettferd
og alle konger din herlighet.
Du skal få et nytt navn
som Herren selv skal kunngjøre.***

***3 Du skal bli en herlig krans i Herrens hånd,
et kongelig diadem i din Guds åpne hånd.***

***4 Du skal ikke lenger kalles Den forlatte,
og landet skal ikke lenger kalles Det som er lagt øde.
Men du skal hete Den jeg har kjær,
og landet ditt Den jeg har tatt til ekte.
For Herren har deg kjær
og vil ta landet til ekte.***

***5 Som en ung mann gifter seg med en jomfru,
skal dine sønner gifte seg med deg,
som en brudgom gleder seg over sin brud,
skal din Gud glede seg over deg.***

***6 Jeg har satt vaktmenn ut
på murene dine, Jerusalem.
De skal aldri tie,
verken dag eller natt.
Dere som påkaller Herren,
ikke unn dere ro!***

***7 La ham ikke få ro
før han bygger Jerusalem opp igjen
og gjør henne til en lovsang på jorden.***

8 ...

***10 Fram, fram gjennom portene,
rydd vei for folket!
Bygg vei, bygg vei
og rens den for stein!
Reis et banner for folkene!***

***11 Nå lar Herren det høres til jordens ende:
Si til datter Sion:
Se, din frelse kommer!
De han fikk som lønn, er med ham,
de han vant, går foran ham.***

***12 De skal kalles Det hellige folket,
de som er løst ut av Herren,
og selv skal du kalles Den etterspurte,
byen som ikke er forlatt.***

Jesaja Kapittel 65

Det nye Jerusalem

– dette hører også med i visjonen om fremtiden eller endetiden (eskatologien)

17 Se, jeg skaper en ny himmel og en ny jord.

*Ingen skal minnes de første ting,
ingen skal tenke på dem.*

18 Gled og fryd dere til evig tid

*over det som jeg skaper!
For se, jeg skaper Jerusalem om til fryd
og folket der til glede.*

**19 Jeg vil fryde meg over Jerusalem
og glede meg over mitt folk.**

*Aldri mer skal det høres
gråt eller klageskrik i byen.*

20 Der skal det ikke lenger finnes spedbarn

*som bare blir noen dager gamle,
eller gamle som ikke når sine dagers fulle mål.
Ung er den som dør hundre år gammel,
den som ikke blir hundre, må være forbannet.*

**21 De skal bygge hus og selv bo i dem,
plante vinmarker og selv spise frukten.**

22

23 ... **For de er en ætt velsignet av Herren,**
de skal ha etterkommere hos seg.

**24 Før de roper, skal jeg svare,
mens de ennå taler, vil jeg høre.**

**25 Ulven og lammet skal beite sammen,
løven skal ete halm som oxen,
men slangen skal ha støv til mat.
Det finnes ikke ondskap eller ødeleggelse
på hele mitt hellige fjell, sier Herren.**

Profeten Jeremia

Profeten Jeremias´ bok innledes med beskrivelse av når han er profet og til hvem han er profet. Det er en bestemt tid i Judas folks historie, og alt er profetier til jødene. Jødene er den opprinnelige mottakeren, ikke du og jeg. Så la oss også lese profetiene i dette lyset.

Jeremia Kapittel 1

Ord av Jeremia, sønn av Hilkia, en av prestene i Anatot i Benjamin-landet. ² Herrens ord kom til ham i de dager da Josjia, sønn av Amon, var konge i Juda, i det trettende regjeringsåret hans, ³ og i de dager da Jojakim, sønn av Josjia, var konge i Juda,

helt til slutten av det ellevte året da Sidkia, sønn av Josjia, var konge i Juda, da Jerusalem ble ført i eksil i den femte måneden.

Jeremia Kapittel 2 fortsetter

Så sier Herren:

*Jeg husker din ungdoms troskap,
din kjærlighet som brud,
da du fulgte meg i ørkenen,
i et land der ingen kan så.*

*³ Israel var hellig for Herren,
førstegrøden av hans avling.
Alle som ville fortære Israel, måtte bøte,
ulykke kom over dem,
sier Herren.*

*⁴ Hør Herrens ord, Jakobs hus
og alle slekter i Israels hus!*

*⁵ Så sier Herren:
Hva galt fant fedrene deres hos meg
siden de gikk bort fra meg, ...*

Jeremia Kapittel 31

Vi gjør et langt sprang til de løftene som gjelder gjenopprettelse av Israel. Hele kapittel 31 handler om gjenopprettelsen:

*På den tid, sier Herren, skal jeg være **Gud for alle Israels slekter**, og de skal være mitt folk.*

*² Så sier Herren:
Det folket som slapp unna sverdet,
har funnet nåde i ørkenen.
Israel skal dra av sted og finne ro.*

Enda en gang vil jeg bygge deg

*³ Fra det fjerne viste Herren seg for meg:
Med evig kjærlighet har jeg elsket deg, jomfru Israel,
derfor har jeg hele tiden vist deg miskunn.*

*⁴ Enda en gang vil jeg bygge deg
så du blir bygd opp igjen.
Enda en gang skal du pynte deg, ta håndtrommene
og gå ut i latter og dans.*

⁵ *Enda en gang skal du plante vinmarker
på fjellene i Samaria,
og de som har plantet, skal selv ta dem i bruk.*

⁶ *Ja, det kommer en dag
da vaktmenn skal rope på Efraim-fjellet:
Kom, la oss dra opp til Sion,
til Herren vår Gud.*

⁷ *Så sier Herren:
Bryt ut i jubel og glede for Jakob,
rop høyt for det fremste av folkeslag!
La lovsangen lyde, og si:
« Herre, frels ditt folk,
Israels rest!»*

⁸ *Se, jeg fører dem tilbake fra landet i nord,
jeg samler dem fra jordens ytterste ende.
Blant dem er det både blinde og halte,
gravide og fødende kvinner;
de vender tilbake i store flokker.*

⁹ *De kommer med gråt,
jeg leder dem med trøst.
Jeg fører dem til rennende bekker,
på jevn vei der de ikke snubler.
For jeg er en far for Israel,
og Efraim er min førstefødte sønn.*

¹⁰ *Hør Herrens ord, dere folkeslag!
Forkynn det til fjerne kyster og si:
Han som spredte Israel,
skal samle og vokte det
slik en gjeter vokter sin flokk.*

¹¹ *For Herren har fridd Jakob ut
og kjøpt ham fri
fra hender som er sterkere enn hans.*

¹² *De skal komme og juble på Sion-høyden,
stråle av glede over Herrens gode gaver:
korn, ny vin og fin olje,
sauer og okser.
Selv skal de være som en vannrik hage;
de skal ikke lenger lide nød.*

- 13** *Da skal jomfruen glede seg i dansen,
unge menn sammen med de gamle.
Jeg vender sorgen til fryd for dem,
trøster og gleder dem som klager.*
- 14** *Jeg gir prestene rikelig med fett
og metter folket mitt med gode gaver,
sier Herren.*
- 15** *Så sier Herren:
I Rama høres skrik,
klagesang og bitter gråt.
Rakel gråter over barna sine
og vil ikke la seg trøste.
For barna hennes er ikke mer.*
- 16** *Så sier Herren:
Gråt ikke så høyt,
fell ikke tårer!
Du skal få lønn for strevet, sier Herren,
de skal vende hjem fra fiendens land.*
- 17** *Det er håp for etterkommerne dine, sier Herren,
barna skal vende hjem til sitt eget land.*
- 18** *Jeg har hørt Efraim synes synd på seg selv:
Du har tuktet meg,
jeg ble tuktet som en utemmet kalv.
Vend meg om, så jeg kan vende hjem!
For du er Herren min Gud.*
- 19** *Da jeg hadde vendt meg bort,
angret jeg,
og da jeg fikk innsikt,
slo jeg meg på låret.
Skam og vanære må jeg bære
for min ungdoms spott.*
- 20** *Er Efraim min dyrebare sønn,
er han mitt kjæreste barn?
Hver gang jeg taler imot ham,
må jeg likevel tenke på ham.
Derfor skjelver mitt indre for ham,
jeg må vise barmhjertighet mot ham,
sier Herren.*

Kom hjem igjen

21 Reis merkesteiner,
sett opp veimerker!
Legg nøye merke til den veien du gikk!
**Vend tilbake, jomfru Israel,
tilbake til disse byene dine!**

22 Hvor lenge vil du snu deg hit og dit,
du frafalne datter?
Nå skaper Herren noe nytt i landet,
en kvinne skal verge en mann.

23 Så sier Herren over hærskaene, Israels Gud: **Enda en gang skal Juda og byene der si disse ordene når jeg vender skjebnen for dem: « Herren velsigne deg, du rettferds bolig, du hellige fjell.»** **24** Der skal Juda og alle byene bo sammen, både bønder og gjeterer som streifer rundt med flokken sin. **25** Jeg gir den slitne rikelig å drikke og metter alle som lider nød.

...

27 Se, dager skal komme, sier Herren, da jeg sår ut mennesker og dyr i Israels og Judas hus. **28** Og slik jeg før våket over dem for å rykke opp og rive ned, knuse, ødelegge og skade, **slik vil jeg nå våke over dem for å bygge og plante, sier Herren.**

29 ...

En ny pakt

31 Se, dager skal komme, sier Herren,
da **jeg slutter en ny pakt
med Israels hus og Judas hus,**

32 ikke som den pakten
jeg sluttet med fedrene deres
den dagen jeg tok dem i hånden
og førte dem ut av Egypt;
den pakten brøt de,
enda jeg var deres herre, sier Herren.

33 Men dette er pakten jeg vil slutte
med Israels hus i dager som kommer,
sier Herren:
Jeg legger min lov i deres sinn
og skriver den i deres hjerte.
Jeg skal være deres Gud,
og de skal være mitt folk.

*³⁴ Da skal ingen lenger
undervise sin neste og sin bror
og si: «Kjenn Herren!»
For de skal alle kjenne meg,
både små og store, sier Herren.
For jeg vil tilgi skylden deres
og ikke lenger huske synden.*

*³⁵ Så sier Herren,
han som satte solen til å lyse om dagen
og bestemte månen og stjernene til å lyse om natten,
han som rører opp havet så bølgene drønner,
Herren over hærskaene er hans navn:*

*³⁶ Lar jeg disse ordningene vike,
sier Herren,
da skal også Israels ætt for alltid
opphøre å være et folk for mitt ansikt.*

*³⁷ Så sier Herren:
Hvis himmelen der oppe kan måles
og jordens grunnvoller der nede kan utforskes,
da vil jeg også forkaste
hele Israels ætt
på grunn av alt de har gjort, sier Herren.*

³⁸ Se, dager skal komme, sier Herren, da byen skal bygges opp igjen for Herren, fra Hananel-tårnet til Hjørneporten. ... skal være hellig for Herren. Aldri mer skal byen rives ned eller knuses.

Det er enda flere ord hos profeten Jeremia om Israels gjenreising, men la dette stå som et eksempel på hva som har vært disiplenes forventning da de stilte spørsmålet til Jesus om **gjenreising av Riket for Israel**.

Esekiel¹

Esekiel var profet under det babylonske fangenskapet. I profetiene leser vi mye om Israels og Jerusalems fremtidige frelse. I profetiene er det en klar sammenheng mellom

- a. det at Israel faller fra Gud og er ulydig mot Ham, og det at de mister retten til å bo i landet og blir bortført til Babylon,

¹ Slik beskrives Esekiel av Wikipedia: **Esekiel** (*hebraisk*: *יְחֵזְקֵאל* – *Yěhæzqêl*) var **prest** og regnes med blant de senere profetene. Han ble deportert til **Babylon** i 597 f.Kr., og virket fra ca. 593 til 571.

b. og omvendelse til Gud og får vende hjem til Israel og Jerusalem igjen.

Ulydighet og frafall medfører Guds dom. Omvendelse fører til Guds nådige frelse.

Vil du lære mer om dette, anbefales undervisning på YouTube: **One for Israel: [THE RETURN OF JESUS - YouTube](#)**, episode 17ff, særlig episode 19.

Esekiel Kapittel 4

Lydighet mot Herrens bud

Og nå, Israel! Hør de forskrifter og lover som jeg lærer dere å holde, så dere kan få leve og komme inn i det landet som Herren, deres fedres Gud, vil gi dere, og ta det i eie. ² Dere skal ikke legge noe til det jeg befaler dere, og ikke trekke noe fra, men holde budene fra Herren deres Gud som jeg gir dere.

³ ...⁵ Se, jeg har lært dere forskrifter og lover, slik Herren min Gud har pålagt meg, for at dere skal leve etter dem i det landet dere går inn i for å legge under dere. ⁶ Dere skal holde dem og leve etter dem! ...

²⁵ Du skal få barn og barnebarn og bo lenge i landet. Men dersom dere gjør noe så ødeleggende som å lage gudebilder i noen skikkelse, gjør det som er ondt i Herren din Guds øyne og gjør ham rasende, ²⁶ tar jeg i dag himmel og jord til vitne på at dere snart vil bli utryddet av det landet dere skal legge under dere når dere går over Jordan. Dere får ikke leve lenge der, men skal gå helt til grunne. ²⁷ Herren vil spre dere blant folkene. En liten rest vil bli igjen blant folkeslagene dit Herren fører dere bort. ...

³⁰ I din nød, når alt dette rammer deg i dager som kommer, skal du vende om til Herren din Gud og lytte til hans røst. ³¹ For Herren din Gud er en barmhjertig Gud. Han slipper deg ikke og ødelegger deg ikke. Han glemmer ikke den pakten som han sluttet med dine fedre, og som han bekreftet med ed.

Teksten er klar: Det er sammenheng på den ene siden mellom lydighet mot Gud og å få bo i landet og på den andre siden ulydighet og å bli drevet ut av landet.

Esekiel Kapittel 20,32-38

Herren skal dømme og rense Israel

³² Det som kommer opp i deres sinn, skal aldri skje! Dere sier: «Vi vil være som andre folkeslag, som slektene i landene, og dyrke stoff og stein.» ³³ Nei! Så sant jeg lever, sier Herren Gud: Jeg skal herske over dere med sterk hånd og utstrakt arm og øse ut min harme. ³⁴ Jeg skal føre dere ut fra folkene og samle dere fra landene hvor dere er spredt, med sterk hånd og utstrakt arm og øse ut min harme. ³⁵ Så fører jeg dere til folkenes ørken, og der skal jeg felle dom over dere, ansikt til ansikt. ³⁶ Slik som jeg felle dom over fedrene deres i Egypts ørken, skal jeg felle dom over dere, sier Herren Gud. ³⁷ Jeg lar dere gå under herskerstaven og leder dere inn i smeltedigelen. ³⁸ Jeg skiller ut fra dere dem som er trassige og gjør opprør

mot meg. Jeg fører dem bort fra landet hvor de holder til som fremmede, **men til Israels land skal de ikke få komme.** Da skal dere kjenne at jeg er Herren.

Esekiel Kapittel 36

Profetord mot fjellene i Israel

Du menneske, tal profetord mot fjellene i Israel og si: Fjell i Israel, hør Herrens ord! ² Så sier Herren Gud: **Fienden har ropt til dere: «Ha-ha! De gamle haugene er blitt vår eiendom.»** ³ Derfor skal du tale profetord og si: Så sier Herren Gud: **De har herjet og jaget dere fra alle kanter så dere er blitt andre folkeslags eiendom.** Dere er på alles lepper, folk hvisker om dere. ⁴ Derfor, fjell i Israel, hør ordet fra Herren Gud! Så sier Herren Gud til fjellene og haugene, til bekkefarene og dalene, til de øde ruinene og de forlatte byene, som er plyndret og spottet av de andre folkeslagene rundt omkring.

⁵ **Derfor sier Herren Gud: Sannelig, jeg taler i min brennende sjalusi mot de andre folkeslagene og mot hele Edom.** Av hjertets lyst og med sjels forakt gjorde de **(NB!) mitt land til sin eiendom ...**

⁶ Derfor skal du tale **profetord om Israels land** og si til fjellene og haugene, til bekkefarene og dalene: Så sier Herren Gud: Se, jeg taler i sjalusi og harme fordi dere må tåle spott fra andre folk. ⁷ Derfor sier Herren Gud: Jeg løfter hånden og sverger at nabofolkene deres selv skal bære sin spott.

⁸ **Men dere, fjell i Israel, skal få greiner og bære frukt for mitt folk Israel.** For de kommer snart! ⁹ **Se, jeg vender meg til dere. Dere skal bli dyrket og tilsådd.** ¹⁰ **Jeg lar dere få mange mennesker, hele Israels hus.** Byene skal befolkes og ruinene bygges opp igjen. ¹¹ Jeg lar dere få mange mennesker og dyr. De skal bli mange og være fruktbare. Jeg lar det bo folk hos dere som i gamle dager og gjør vel mot dere, mer enn før. **Dere skal kjenne at jeg er Herren.** ¹² Igjen lar jeg mennesker ferdes på dere, mitt folk Israel skal ta deg i eie. Du skal være deres eiendom. Og du skal aldri mer gjøre dem barnløse.

... ¹⁵ Jeg lar deg ikke lenger høre spott fra folkeslagene, du skal ikke lenger måtte bære folks forakt, og du skal ikke lenger gjøre folket ditt barnløst, sier Herren Gud.

Så følger det viktige avsnittet om «Et nytt hjerte og en ny ånd». Hvilken tid taler det om?

¹⁶ **Herrens ord kom til meg:** ¹⁷ **Menneske, da israelittene bodde i landet sitt,** gjorde de det urent med sin ferd og sine gjerninger. ... ¹⁸ Så øste jeg ut min harme over dem fordi de utøste blod i landet og gjorde det urent med avgudene sine. ¹⁹ **Jeg spredte dem blant folkeslagene, og de ble strødd ut i landene.** Jeg dømte dem etter deres ferd og gjerninger. ²⁰ Men overalt hvor de kom blant folkeslagene, vanhelliget de mitt hellige navn. For det ble sagt om dem: «Dette er Herrens folk, men de måtte dra ut av hans land.» ²¹ Jeg beskytter mitt hellige navn, som israelittene har vanhelliget blant folkeslagene de kom til.

NB! ²² **Derfor skal du si til Israels hus: Så sier Herren Gud: Jeg griper ikke inn for deres skyld, Israels hus, men for mitt hellige navns skyld,** det som dere har vanhelliget blant folkeslagene dere kom til. ²³ Jeg vil hellige mitt store navn, som er

vanhelliget blant folkeslagene, det som dere vanhelliget blant dem. **Folkeslagene skal kjenne at jeg er Herren, sier Herren Gud, når jeg gjennom dere viser meg hellig for øynene på dem.**

²⁴ **Jeg henter dere fra folkeslagene, samler dere fra alle landene og fører dere hjem til deres eget land.** ²⁵ **Jeg stenker rent vann på dere, så dere blir rene. Jeg renser dere for all urenhet og for alle avgudene.** ²⁶ **Jeg gir dere et nytt hjerte, og en ny ånd gir jeg inni dere. Jeg tar steinhjertet ut av kroppen deres og gir dere et kjøtt hjerte i stedet.** ²⁷ **Jeg gir min Ånd i dere og gjør at dere følger forskriftene mine, holder lovene mine og lever etter dem.**

²⁸ **Da skal dere få bo i det landet jeg ga fedrene deres. Dere skal være mitt folk, og jeg skal være deres Gud. NB!** Dette ordet står ikke isolert! Tekst må leses i kontekst.

²⁹ **Jeg befrir dere fra all urenhet. Så kaller jeg kornet fram og gjør grøden stor; jeg gir dere ikke sult.** ³⁰ **Jeg gir trærne mye frukt og marken stor avling, så dere ikke mer møter forakt blant folkeslagene fordi dere sulter.**

³¹ **Da skal dere tenke på deres onde veier, på deres gjerninger som ikke var gode. Dere skal forakte dere selv for syndene og det avskyelige dere gjorde.** ³² **Det er ikke for deres skyld jeg griper inn, det skal dere vite, sier Herren Gud. Dere skal kjenne spott og skam på grunn av deres ferd, Israels hus.**

NB! ³³ **Så sier Herren Gud: Den dagen jeg renser dere for alle syndene deres, lar jeg dere bo i byene, og ruinene skal bygges opp igjen.** ³⁴ **Jorden som ligger øde, skal dyrkes og ikke se ut som en ødemark for alle som drar forbi.** ³⁵ **De skal si: Denne jorden som lå øde, er blitt som Edens hage. Og byene som lå i ruiner, øde og i grus, ligger som faste borger.** ³⁶ **De folkene som er igjen omkring dere, skal få kjenne at jeg, Herren, har bygd opp igjen det som lå i grus, og plantet der jorden lå øde. Jeg, Herren, har talt og vil sette det i verk.**

³⁷ **Så sier Herren Gud: Også denne bønnen fra Israels hus vil jeg oppfylle for dem: Jeg gjør dem tallrike som en saueflokk.** ³⁸ **Som flokken av hellige sauer, som sauene i Jerusalem på høytidsdagene, slik skal byene som lå i ruiner, fylles med en flokk av mennesker. Og de skal kjenne at jeg er Herren.**

Esekiel Kapittel 37

Dette budskapet gjelder tiden etter samlingen i landet

Døde knokler blir levende

Herrens hånd kom over meg. Ved Herrens ånd førte han meg ut og satte meg ned i en dal som var full av knokler. **2** Han førte meg omkring blant dem. Se, det lå en stor mengde knokler utover dalen, og de var helt tørre. **3** Da sa han til meg: «Menneske, kan disse knoklene bli levende igjen?» Jeg svarte: «Min Herre og Gud, det vet bare du.» **4** Han sa: «**Tal profetord over disse knoklene og si til dem: Tørre knokler, hør Herrens ord!**» **5** Så sier Herren Gud til disse knoklene: **Se! Jeg lar det komme ånd i dere, så dere blir levende.** **6** Jeg fester sener på dere, legger på kjøtt, trekker hud over og gir dere åndedrett så dere blir levende. Da skal dere kjenne

at jeg er Herren.»

7 Jeg talte profetord, slik jeg hadde fått påbud om. Se, jeg profeterte, og det begynte å buldre og skjelve. Knoklene la seg inn mot hverandre, knokkel mot knokkel. **8** Jeg så, og se! – det kom sener og kjøtt på dem, og hud ble trukket over. Men ånd manglet de. **9** Da sa han til meg: «Tal profetord til ånden! Menneske, tal profetisk og si til ånden: Så sier Herren Gud: Kom, ånd, fra de fire vindretninger og blås på disse drepte så de blir levende.»

¹⁰ ... **11** Så sa han til meg: Menneske, **disse knoklene er hele Israels folk**. Hør hva de sier: «Våre knokler er tørket inn, vårt håp er knust. Det er ute med oss!» ¹² Tal derfor profetord og si til dem: Så sier Herren Gud: Se, mitt folk, jeg åpner gravene deres og lar dere stige opp av grav. **Så fører jeg dere til Israels land. 13 ...14** Jeg gir dere min ånd så dere blir levende, og **lar dere finne hvile i deres eget land**. Da skal dere kjenne at jeg, Herren, har talt og satt det i verk, sier Herren.

Herren forener Israel og Juda

15 ... 21 Du skal si til dem: Så sier Herren Gud: **Se, jeg henter isrealittene fra de folkeslagene de dro bort til. Jeg samler dem fra alle kanter og fører dem til deres eget land.** ²² Så gjør jeg dem til ett folk i landet, på fjellene i Israel. De skal alle ha en og samme konge. De skal ikke lenger være to folkeslag og ikke mer være delt i to kongeriker. **23** Da skal de ikke mer gjøre seg urene med avgudene sine og alt det motbydelige og alle syndene sine. Jeg vil berge dem fra alle stedene hvor de levde i synd, jeg vil gjøre dem rene. **De skal være mitt folk, og jeg skal være deres Gud.**

²⁴ **Min tjener David skal være konge over dem**, og de skal alle ha én gjeter. De skal følge lovene mine og holde forskriftene mine, så de lever etter dem. ²⁵ Så skal de få bo i landet som jeg ga min tjener Jakob, og som deres fedre bodde i. De skal bo i det for alltid, både de og deres barn og barnebarn. **Og min tjener David skal være deres fyrste for alltid.** (Messias) ²⁶ Jeg slutter en fredspakt med dem; det skal være **en evig pakt**. Jeg lar dem bli mange, og jeg setter min helligdom hos dem for alltid. ²⁷ Min bolig skal være hos dem. Jeg skal være deres Gud, og de skal være mitt folk. **28** Folkeslagene skal kjenne at jeg er Herren som gjør Israel hellig, når min helligdom er hos dem for alltid.

Esekiel Kapittel 39

Nå vil jeg vende Jakobs skjebne

²¹ Jeg vil vise min herlighet blant folkeslagene. Alle folkeslag skal se min dom som jeg fullbyrder, og min hånd som jeg legger på dem. ²² **Da skal Israels hus forstå at jeg, Herren, er deres Gud, fra den dagen og i all fremtid.** ²³ Og folkeslagene skal forstå at Israels hus ble bortført på grunn av sine synder. Fordi de var troløse mot meg, skjulte jeg ansiktet for dem og overga dem i fiendens hender, så de alle falt for sverd. ²⁴ Jeg gjorde med dem etter deres urenheter og synder; jeg skjulte ansiktet for dem.

Hvilken tid og hvilket Exodus taler profeten om?

²⁵ Derfor sier Herren Gud: Nå vil jeg vende Jakobs skjebne og være barmhjertig mot hele Israels hus. Jeg brenner av lidenskap for mitt hellige navn. ²⁶ De skal glemme sin vanære og all sin troløshet mot meg når de bor trygt i sitt land og ingen skremmer dem. ²⁷ Når jeg fører dem tilbake fra folkene og samler dem fra fiendelandene, vil jeg gjennom dem vise meg hellig for øynene på mange folkeslag. ²⁸ Da skal de kjenne at jeg er Herren deres Gud. Jeg sendte dem i eksil til folkeslagene, men fører dem igjen sammen i deres eget land. Jeg lar ingen av dem bli tilbake der. ²⁹ Jeg vil ikke lenger skjule ansiktet for dem, for jeg øser ut min Ånd over Israels hus, sier Herren Gud.

Deretter følger profetien om templets gjenoppbygging. Hvilket tempel? Svaret på det spørsmålet har også betydning for forståelsen av landløfteprofetiene.

Med hensyn til forståelse av templet i den nye pakts tid, anbefaler vi studium av Hebreerbrevet.

Esekiel Kapittel 40

Synet av det nye tempelet

I det tjuefemte året etter at vi hadde gått i eksil, ved nyttår, på den tiende dagen i måneden, i det fjortende året etter at byen var tatt, på nettopp denne dagen kom Herrens hånd over meg og førte meg dit. ² I syn fra Gud tok han meg med til Israel og satte meg ned på et meget høyt fjell. Der var det mot sør en bygning som lignet en by. ³ Han førte meg dit.

Tekstene om det fremtidige, fullkomne Jerusalem – har de i seg en kime til erstatningsteologi?

Vi vil understreke at de fleste profetiske skriftene – også de som kalles «domsprofetier» -- mot slutten peker på Guds nye **frelse for Israel**. Israels frelse – det er et løfte i hele Bibelen, i GT som i NT. Men så blir neste spørsmål: Hva er innholdet i denne frelsen? Inkluderer det også landløftet?

Erstatningsteologi – hva er det?

Hva mener disiplene med spørsmålet om å “gjenreise riket for Israel”? Og hva er det Jesus svarer?

Vi må se på det spørsmålet, og vi må også rette et ransakende blikk mot et av den historiske kirkes fatale teologiske feilgrep, nemlig erstatningsteologien, like fra oldkirken til vår tid.

Søker du på internett på betegnelsen «Riket for Israel» får du opp mange artikler.²
Her nevnes noen få av de norske artiklene.

Jeg vil ikke påberope meg mer innsikt og forståelse av hva «Riket for Israel» er enn det disse artiklene lærer. Jeg vil prøve så enkelt jeg kan å forklare det jeg leser i Bibelen.

Jeg vil særlig gjøre oppmerksom på undervisningen til Derek Prince om temaet. I Wikipedia heter det om Derek Prince: «The grave of **Derek Prince** in Alliance Church

² Om Derek Prince: [God's Teacher to the Nations- The Greatest Christian Life | MorningStar Ministries](#)

Video: You must decide: [You Must Decide - Derek Prince - Bing video](#)

[Riket for Israel - Dagen](#)

[dagen.no](#)

<https://www.dagen.no/meninger/riket-for-israel>

www.steiare.no/Inder/artikler/RiketforIsraelDel2.html

[ikaj.no](#)

<https://www.ikaj.no/.../herre-vil-du-pa-den-tid-gjenreise-riket-for-israel>

[Store norske leksikon](#)

https://snl.no/Eretz_Israel

[dagen.no](#)

<https://www.dagen.no/meninger/guds-rike-ik...>

[ordetogisrael.no](#)

<https://www.ordetogisrael.no/komme-ditt-rike/israel-i-fortid-naatid-og...>

Israel - I fortid, nåtid og fremtid. av Kjell Furnes

[bjornolav.blogspot.com](#)

<https://bjornolav.blogspot.com/2008/07/riket-for-israel-del-1.html>

Bjørn O.Hansen: Riket for Israel, del 1

[dagen.no](#)

<https://www.dagen.no/okategoriserade/det-...>

Det messianske riket er nå - Dagen

[ordetogisrael.no](#)

<https://ordetogisrael.no/app/webroot/uploads/norge/undervisnin...>

International Cemetery, Jerusalem. **Prince strongly opposed replacement theology. His book *The Destiny of Israel and the Church* argues that the Church has not replaced Israel and that the covenant that God made with the nation of Israel still stands today.**³

Hva betyr «gjenreise riket for Israel»?

På Det nye testamentets tid, det vil si tiden da Jesus og disiplene levde i landet, var det okkupert av Romerriket. Mange israelitter gjorde forsøk på å befri Israel – som romerne kalte Palestina – eller Filistina som det også kan uttales, som navnet der filisterne, Israels fiender gjennom århundrer, hadde bodd.

For jødene som trodde på Guds pakt med Abraham, var landområdet en pakt Gud hadde gitt Abrahams ætt. Gud hadde sagt til Abraham: «**Løft blikket og se deg omkring fra det stedet du står, mot nord og sør, mot øst og vest! For hele landet du ser, vil jeg gi deg og din ætt for alltid.**» (1. Mos 13,14f) Midt i dette området bodde Melkisedek, kongen i Salem (Jerusalem). Han velsigner Abraham (1. Mos 14). Herren slutter så en pakt med Abraham og sier: «**Din ætt gir jeg dette landet**» (1. Mos. 15,18).

Landområdet blir også kalt Kanaan (1. Mos 23,1), området rundt Hebron og Beersheva.

Da Abraham sendte sin tjener for å finne en hustru til sønnen Isak, sa han: «**Pass på at du aldri fører sønnen min dit igjen! Herren, himmelens Gud, tok meg bort fra farshuset og fedrelandet mitt, og han talte til meg og sverget på å gi dette landet til min ætt ...**» (24,6f).

Da Isak møtte filisterkongen Abimelek, sa Herren til Isak: «**Dra ikke ned til Egypt, men hold deg i det landet som jeg gir deg beskjed om! Slå deg til her i landet, så vil jeg være med deg! For til deg og din ætt vil jeg gi disse landene. Jeg skal oppfylle den eden jeg sverget til din far Abraham**» (26,2ff).

Landløftet gjentas til den tredje generasjon av Israels patriarker, Jakob, han som får navnet Israel (32,28): «**Du skal ikke lenger hete Jakob. Israel skal være navnet ditt ...**» (Se også 35,10f.) Gud gjentar løftet: «**Det landet jeg ga Abraham og Isak, gir jeg deg. Til deg og din ætt gir jeg landet**» (35,12).

Guds pakt med Abraham, Isak og Jakob inneholder to deler; nemlig løfte om land og løfte om velsignelse over ætten slik at den skal bli overmåte stor – så stor som tallet på himmelens stjerner.

Vi må spørre: **Hvor stort var landet patriarkene fikk løfte om?** Ifølge 1. Mosebok kap. 15,18-21 omfattet det områdene «**fra Egypterelven helt til Storelven, Eufrat,**

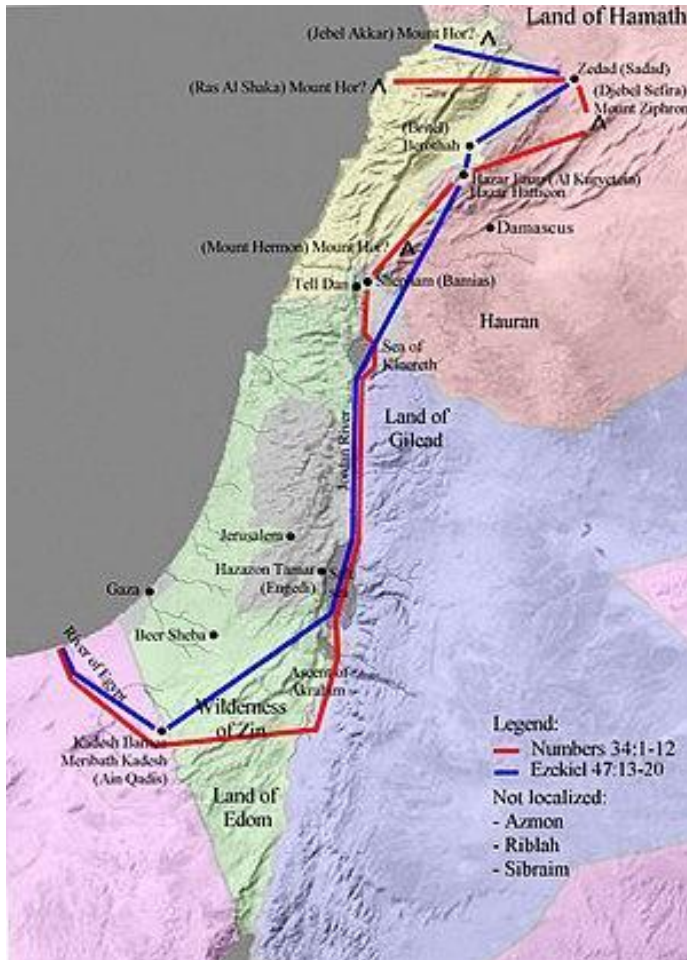
³ Se Appendix 1: God's Teacher to the Nations- The Greatest Christian Life. [Israel's Restoration | Derek Prince Ministries](#) (full tekst i Appendix 1.)

landet til kenittene, kenisittene og kadmonittene, hetittene, perisittene og refaittene, amorittene, kanaaneerne, girgasjittene og jebusittene».

I Fjerde Mosebok 34 repeteres grensene for Israel mer detaljert. Og i Esekjels bok – som er blitt til da jødene var bortført til Babylon – gis landets grenser på nytt.

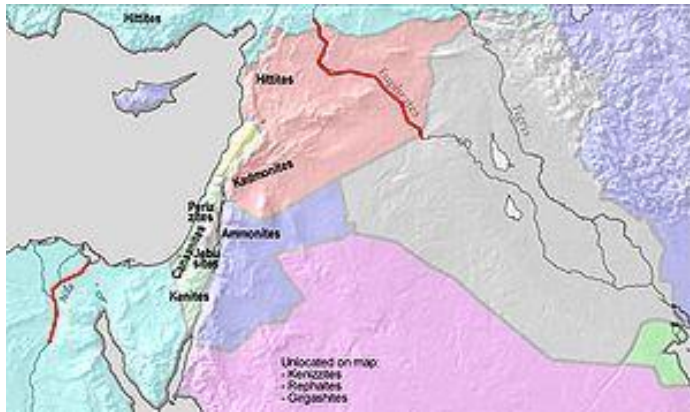
Vi viser til en artikkel i Wikipedia⁴ som sier: (Her vises områdene på kartene.)

This article is about the biblical promise of land to the descendants of Abraham. For other uses, see [Promised Land \(disambiguation\)](#).

Map showing the borders of the Promised Land, based on the Bible. (Numbers 34, Ezekiel 47).

⁴ [Promised Land - Wikipedia](#)

Map showing one interpretation of the borders of the Promised Land, based on God's promise to [Abraham](#) ([Genesis 15](#)).

The **Promised Land** ([Hebrew](#): הארץ המובטחת, [translit.](#): *ha'aretz hamuvtakhat*; [Arabic](#): أرض الميعاد, [translit.](#): *ard al-mi'ad*; also known as "The Land of Milk and Honey") is the land that according to the [Tanakh](#) (the [Hebrew Bible](#) or the [Old Testament](#)), [God](#) promised and subsequently gave to [Abraham](#) and several more times to his [descendants](#). In modern contexts, the phrase "Promised Land" expresses an image and an idea that is related to the restored [homeland for the Jewish people](#) and the concepts of salvation and liberation.

[Yahweh](#) (God) shows [Moses](#) the Promised Land ([Frans Pourbus the Elder](#), c. 1565–80)

The concept of the Promised Land is based on verses in the [Tanakh](#) (the [Hebrew Bible](#) or the [Old Testament](#)), in which [God](#) speaks to [Abraham](#).

Mainstream [Jewish](#) tradition regards the promise made to Abraham, Isaac and Jacob as having been given to all Jews, including [proselytes](#) and in turn their descendants.^[2]

The promise that is the basis of the term is contained in several verses of [Genesis](#) in the [Torah](#). In [Genesis 12:1](#) it is said:

The LORD had said to Abram, "Leave your country, your people and your father's household and go to the land I will show you."

and in [Genesis 12:7](#):

The LORD appeared to Abram and said, "To your offspring [or seed] I will give this land."

and again in [Genesis 15:18–21](#):

On that day the Lord made a covenant with Abram and said, "To your descendants I give this land, from the Wadi of Egypt to the great river, the Euphrates – the land of the [Kenites](#), [Kenizzites](#), [Kadmonites](#), [Hittites](#), [Perizzites](#), [Rephaites](#), [Amorites](#), [Canaanites](#), [Girgashites](#) and [Jebusites](#)."

The verse is said to describe what are known as "borders of the Land" (*Gevulot Ha-aretz*).^[3]

The promise was confirmed to [Jacob](#) at [Genesis 28:13](#), though the borders are still vague and is in terms of "the land on which you are lying". Other geographical borders are given in [Exodus 23:31](#) which describes borders as marked by the Red Sea, the "Sea of the Philistines" i.e. the [Mediterranean](#), and the "River," (the [Euphrates](#)).

He later confirms the promise to Abraham's son [Isaac](#) ([Genesis 26:3](#)), and then to Isaac's son [Jacob](#) ([Genesis 28:13](#)), who is later renamed "Israel" ([Genesis 32:28](#)). The [Book of Exodus](#) describes the Promised Land in terms of the territory from the [River of Egypt](#) to the [Euphrates](#) river ([Exodus 23:31](#)). The [Israelites](#) lived in a smaller area of former [Canaanite](#) land and land east of the [Jordan River](#) after [Moses](#) led [the Exodus](#) out of [Egypt](#) ([Numbers 34:1–12](#)), and the [Book of Deuteronomy](#) presents this occupation as God's fulfillment of the promise ([Deuteronomy 1:8](#)). Moses anticipated that God might subsequently give the Israelites land reflecting the boundaries of God's original promise – if they were obedient to the [covenant](#) ([Deuteronomy 19:8–9](#)).

Konklusjon

Dermed kan vi konkludere: **Jesu disipler tenkte og drømte som alle jøder på deres tid: «Dette blir grensene i det gjenopprettede riket!»**

Men hvordan skulle det skje? Mellom Abraham og Esekiel finner vi kong David og hans rike. David var den salvede kongen, altså den messianske kongen. Betegnelsen «Messias», hebraisk «Mashiach kommer fra verbet «Mashach» som betyr å salve.

Hvor stort var Davids rike? (Se artikkel i Wikipedia)

[https://en.wikipedia.org/wiki/Kingdom_of_Israel_\(united_monarchy\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Kingdom_of_Israel_(united_monarchy))

[Kingdom of Israel \(united monarchy\) - Wikipedia](https://en.wikipedia.org/wiki/Kingdom_of_Israel_(united_monarchy))

Messiasriket - er det identisk med landet Israel?

En ting visste jødene på Jesus tid: De måtte vente på Messias. Lengselen etter Messias var stor, for Han skulle befri Israel fra romersk herredømme. Og nå var Jesu disipler overbevist om at Jesus var Messias.

Det var imidlertid ett problem: Jesus hadde ikke sagt noe om å befri Israel fra romerne. Han hadde ikke sagt noe om gjenopprettelsen av et storrike som Davids eller om landløftene til patriarkene. Han hadde derimot talt mye om Guds rike og Himlenes rike.

Da dette ble klart for apostlene og urkirken i Jerusalem, begynte de å lese landløftene på en ny måte. Kanskje spørsmålet om gjenopprettelse av «riket for Israel» finner sin forklaring i Jakobs utleggelse av Amos kapittel 9 (Apg 15)?

I **Amos 9** står det i den hebraiske bibelteksten:

Israels gjenreisning

11 Den dagen reiser jeg opp igjen Davids falne hytte. Revnene murer jeg igjen, og det som ligger i grus, gjenreiser jeg. Jeg bygger den som i gamle dager,

12 så de kan ta resten av Edom i eie og alle andre folkeslag som navnet mitt er nevnt over,

sier Herren, som gjør dette.

***13 Se, dager skal komme, sier Herren,
da den som pløyer, tar igjen den som høster,
og den som trækker druer, tar igjen den som sår.
Druesaft skal dryppe fra fjellene
og flyte fra alle høyder.***

***14 Da vil jeg vende skjebnen for mitt folk Israel.
De skal bygge opp igjen ødelagte byer og bo i dem.
De skal plante vinmarker og drikke vinen.
De skal anlegge hager og spise frukten.***

***15 Jeg planter dem i deres egen jord,
og de skal aldri mer rykkes opp
av jorden jeg har gitt dem,
sier Herren din Gud.***

Men hvordan er det Jakob, Herrens bror og leder av menigheten i Jerusalem, tolker den?

Og dette stemmer med profetenes ord, slik det står skrevet:

***16 Deretter vil jeg komme tilbake
og gjenreise Davids falne hytte.
Det som er revet ned, skal jeg bygge opp,
jeg reiser det på ny,***

***17 for at resten av menneskene skal søke Herren,
alle folkeslag som navnet mitt er nevnt over.
Så sier Herren, han som gjør dette***

18 kjent fra evighet av.

Det er veldig spesielt, men vi må tenke at det er slik Jakob har lært av Jesus selv å tolke Det gamle testamentets tekster. Tolkningen bekreftes faktisk av hele apostelmøtet. Vi må spørre: «Er dette erstatningsteologi?»

Skriftene

«**Hele Skriften/alle Skriftene/hver bok i Skriften er innblåst av Gud,**» skriver Paulus (2. Tim. 3,16). Alle steder i Det nye testamentet – i evangelieskriftene, Apostlenes gjerninger, brevene og Åpenbaringsboken – der det vises til Skriftene - er det tale om Det gamle testamentet. Og den delen av Bibelen er skrevet av jøder/israelitter for og til jøder/israelitter. Det er først gjennom den nye pakt i Jesus at hedningene får tilgang til jødernes hellige skrifter. Og ikke noe sted forteller at disse skriftenes innhold opphører for jødene. Det som var problemet for jødene, enten det

var skriftlærde i Jerusalem, synagogeforsamlingen i Nasaret eller synagogen i diasporaen – som i Tessaloniki -, var at de ikke så at Skriftenes hovedbudskap ble oppfylt i Jesus Messias.

Dette er den store nøden som preger Jesus selv og alle apostlene. Jesus uttrykte nøden da han gråt over Jerusalem, og på samme måte uttrykker Paulus sin nød i Romerbrevet 9-11.

Hva svarer Jesus på deres spørsmål?

Hvordan skal vi forstå Jesu svar?

1. En tolkning er at han avviser spørsmålet som irrelevant. Det tror jeg ikke. Spørsmålet var relevant for alle jøder, også apostlene som hadde hørt Jesu undervisning om Guds rike. Guds plan med og løfte til sitt eiendomsfolk i den gamle pakt gjennom patriarkene sto fortsatt ved lag.
2. Jesus sier at apostlene ikke skal tenke på dette nå. Dette er noe Gud vil ta seg av i sin tid. Apostlenes oppgave er å forkynne evangeliet i Jerusalem ... og like jordens ende. Kanskje underforstått: Det er først når det er gjort at det fullkomne riket for Israel gjenopprettes. Kan vi tenke slik?

Hva sier resten av Apostlenes gjerninger, evangeliene, brevene og Åpenbaringsboken om det?

Evangeliene

Tre av evangelieskriptene er skrevet av jøder; Matteus, Markus og Johannes. Det fjerde er forfattet av ikke-jøden Lukas. Alle handler om Jesu møte med jøder i Israel, med noen få unntak, slik som den kanaaneiske kvinnen og samaritanene (Joh. 4 og Lukas 9,51ff).

Jesus var jøde, unnfanget av jødisk mor. Hele hans slekt var jødisk, slik stamtavlene i Matteus-evangeliet ((kap. 1) og Lukasevangeliet (3,23-38) forteller. Forskjellen er at Matteus, som var jøde og skrev primært for jøder, fører ættelisten tilbake til Abraham, Israels stamfar, mens Lukas som skrev for ikke-jøder, fører den tilbake til menneskehetens stamfar, Adam.

Alle Jesu disipler, som ble kalt til aposteltjeneste, var jøder. Da Jesus første gang sendte disiplene ut, skulle de gå til jødene, ikke folkeslagene (Matteus 10,5). Det er først når han gir dem misjonsbefalingen før himmelfarten at han også sender dem til folkeslagene – hele verden (Matteus 28,18-20; Markus 16,15; Lukas 24,47). Ifølge Lukas understreker Jesus at de skal begynne i Jerusalem.

Det gjentar han også i Apg 1,8: «**Dere skal være mine vitner (først) i Jerusalem og hele Judea, (deretter) i Samaria og helt til jordens ender.**»

Johannes har et mer universelt perspektiv helt fra begynnelsen. Evangeliet begynner med det universelle skaperordet, Ordet, Logos. Og Johannes skriver videre om verden, kosmos: «**Det sanne lys som lyser for hvert menneske, kom nå til verden.**»

Han var i verden (kosmos) ...» (1,9f). Tidlig i evangeliet understrekes det for den jødiske rådsherren Nikodemus at Gud har elsket verden (kosmos) og at alle (i hele verden) som tror på ham, får evig liv (3,16f).

Imidlertid skriver Johannes at Jesus omtaler seg som «Menneskesønnen», og det er en jødisk betegnelse på Messias (jfr. Daniels bok).

En av de første frelseshistoriene Johannes forteller, handler om en samaritansk kvinne (kap.4). Flere hendelser gjengitt i evangeliene markerer at disiplene hadde en tradisjonell forståelse av forholdet mellom jøder og samaritaner, preget av et klart skille (Lukas 9,51ff; 10,25ff; 17,11ff; Joh. 4).

Begrepet Guds rike og Himlenes rike (primært i Matteusevangeliet) heter på gresk *basileia*. Et *basileia* krever en konge, *basileus*. På hebraisk heter et rike *malkut*. Det krevet en konge, *mælæk*. Jesu jødiske disipler har forstått at Jesus er Messias-kongen, slik David var det. Derfor må han også herske i et messiansk rike. De ser for seg gjenopprettelsen av Davidsriket. Men er det det Jesus har i vente for dem?

Matteusevangeliet

Noen ord i evangeliene kaster lys over hvordan apostlene og evangelistene har lært av Jesus å lese Skriftene. Vi vil her særlig se på eksempler fra Matteusevangeliet. Det starter med **ættetavlen til Jesus Kristus, Davids sønn og Abrahams sønn.** ***17** Altså er det i alt fjorten slektsledd fra Abraham til David, fjorten ledd fra David til bortføringen til Babylon og fjorten ledd fra bortføringen til Babylon og fram til Kristus.*

I denne oversikten står bortføringen til Babylon fra **landet Israel** og tilbakekomsten til **landet** sentralt. Landet Israel spiller helt klart en vesentlig rolle i folkets historie og liv. Selvsagt. Det er vanskelig å tenke på et folk uten å tenke at det også må ha et land, selv om nettopp Israel har opplevd det flere ganger i sin historie. Jødene har bodd i diasporaen i lange perioder av sin eksistens.

Jesus ble unnfanget i Nasaret i Galilea helt nord i landet og født i Betlehem sør i landet. Han hadde det meste av sitt virke i Galilea rundt Genesaretsjøen, men de viktigste begivenhetene i hans liv skjedde i Jerusalem. Konklusjon: Jesus ble født, levde og hadde hele sitt virke, og døde i Israel. Det var her han proklamerte at “Guds rike er kommet nær”.

Om Jesus sier engelen til Josef: **«Josef, Davids sønn! Vær ikke redd for å ta Maria hjem til deg som din kone. For barnet som er unnfanget i henne, er av Den hellige ånd. ²¹ Hun skal føde en sønn, og du skal gi ham navnet Jesus, for han skal frelse sitt folk fra deres synder.» ²² Alt dette skjedde for at det ordet skulle oppfylles som Herren har talt gjennom profeten:**

²³ Se, jomfruen skal bli med barn og føde en sønn, og de skal gi ham navnet Immanuel
– det betyr: Gud med oss.

Perspektivet for frelsen i Jesus er Guds folk, det vil si Israel. Løftet som det refereres til i Jesaja 7,14, er også gitt til Israel. Frelsens innhold er også definert: Han skal frelse dem fra deres synder.

Da Jesus holdt Bergprekenen, var han ved Genesaretsjøen. Folkemengden som hørte på, var jøder. Der sa han:

³ *«Salige er de som er fattige i ånden,
for **himmelriket er deres.**»*

⁴ *Salige er de som sørger,
for de skal trøstes.*

⁵ *Salige er de ydmyke,
for **de skal arve jorden.**»*

«Himmelriket er deres» (gresk: basileia toon ouranoon) og de skal «arve jorden» (ikke «ha-aræz», men «he gee»). I Det gamle testaments landløfteteologi ville det ha blitt sagt: «Det land som ble gitt Abraham og hans ætt» og «de skal arve landet», altså løfteslandet Israel. Jesus utvider allerede her perspektivet.

Når Jesus lærer disiplene å be (Vår Far i himmelen - 6,9ff), sier han: «La Ditt basileia (gresk, malkut hebraisk) komme, la viljen Din skje på jorden som i himmelen», ikke bare for Israel, men på jorden.

Da disiplene sendes ut første gang, er fokuset Israel (10,1ff):

Han kalte til seg de tolv disiplene sine og ga dem makt til å drive ut urene ånder og helbrede all sykdom og plage ...

⁵ Disse tolv sendte Jesus ut og påla dem: **«Ta ikke veien til hedningene, og dra ikke inn i samaritanenes byer! ⁶ Gå heller til de bortkomne sauene i Israels hus. ⁷ Gå og forkynn: 'Himmelriket er kommet nær!'»**

På denne måten proklameres det at Israels land ikke er identisk med himmelriket eller Guds rike. Den himmelske dimensjonen er større og kommer nær i landet gjennom Jesus og evangeliet.

Men når den store misjonsbefalingen lyder før Hans himmelfart, etter at han har sonet hele verdens synd, er perspektivet hele verden – alle folk (kap. 28):

¹⁶ Men de elleve disiplene dro til **Galilea**, til fjellet der Jesus hadde sagt han ville møte dem. ¹⁷ Og da de fikk se ham, falt de ned og tilba ham; men noen tvilte. ¹⁸ Da trådte Jesus fram og talte til dem: **«Jeg har fått all makt i himmelen og på jorden. ¹⁹ Gå derfor og gjør alle folkeslag til disipler: Døp dem til Faderens og Sønnens og Den hellige ånds navn ²⁰ og lær dem å holde alt det jeg har befalt dere. Og se, jeg er med dere alle dager inntil verdens ende.»**

Svært mye i Matteusevangeliet forteller at det er skrevet til jøder. Men mye handler også om at evangeliet er for folkeslagene (hebraisk: gojiim), slik sitatet fra den første tjenersangen i Jesaja 42:

Store folkemengder fulgte med ham, og han helbredet dem alle. ¹⁶ Men han påla dem strengt at de ikke måtte gjøre kjent hvem han var. ¹⁷ **Slik skulle det ordet oppfylles som er talt gjennom profeten Jesaja:**

¹⁸ *Se, min tjener som jeg har utvalgt,
den elskede, i ham har jeg min glede.
Jeg vil legge min Ånd på ham,
og han skal forkynne retten for folkeslagene.*

¹⁹ *Han skal ikke trette og ikke rope,
og ingen skal høre hans røst i gatene.*

²⁰ *Han skal ikke knuse et knekket siv
og ikke slukke en rykende veke
før han har ført retten fram til seier.*

²¹ ***Til hans navn skal folkeslagene sette sitt håp.***

Når Matteus gjengir Jesu tale om endetiden, bruker han eksempler som neppe noen andre enn jødene fullt ut kunne forstå. Likevel er jordens folkeslag involvert i dette endetidsdramaet. Det vises i historien om Noah, som levde før Abraham (Matteus 24,37ff).

I det store domsavsnittet (kap. 25) heter det at alle folkeslag skal samles foran Menneskesønnen som sitter på sin trone i herlighet. Da skal han skille dem (folkeslagene – hebraisk: gojim/gresk: ethnoi) fra hverandre.

Apostlenes gjerninger 1-10 – urkirken i Jerusalem

Apostlenes gjerninger begynner altså med spørsmålet fra disiplene om gjenreisningen av Riket for Israel. Jesu svar og utøselsen av Den hellige ånd fører tydeligvis til at det er forkynnelsen av evangeliet som kommer i sentrum.

Folkene som er samlet i Jerusalem pinsedagen, er jøder som er bosatt i mange land, proselytter – det vi si etniske ikke-jøder som har kommet til tro på jødedommen og har latt seg omskjære for å bli en del av Israel - samt kretere og arabere som vil være med å feire Israels høytid.

Peters tale er rettet til Israels folk (2,36), og når de spør hva de skal gjøre for å bli frelst, svarer han for det første at de må vende om og tro på Jesus, dernest at de må la seg «frelse fra den vrangsnudde slekten». Er dette («den vrangsnudde slekten») et uttrykk for de vantro jødene, eller dreier det seg om menneskeheten?

I de kommende begivenhetene gjelder det prinsipielle utsagnet som vi leser hos Paus, at evangeliet er for jøde først. Det er hos Paulus både prinsipielt og historisk. For apostlene og Jerusalem-menigheten har det ennå ikke gått opp at evangeliet er for andre enn det jødiske folket.

Det spørsmålet blir imidlertid høyaktuelt når Herren kaller Peter til å gå til romeren Kornelius i Cæsarea (kapittel 10). Døren ut til hedningfolkene åpnes. Det burde ikke overraske av minst tre grunner:

- Løftet til Abraham inkluderte alle folk på jorden. I ham skulle alle folk på jorden velsignes.
- Løftene og profetiene om hva som skjer gjennom Messias/Herrens tjener som ble gitt i Jesajaboken, omfatter folkeslagene. Messias er et lys for folkene («gojim» på hebraisk), ikke bare til Israelsfolket («ha-am» på hebraisk).
- Jesus sier i misjonsbefalingen at evangeliet skal forkynnes for alle folkeslag (Matteus 28 og Apg. 1,8).

Apostlenes gjerninger 9-28 – Paulus

Peter blir kalt jødernes apostel, Paulus kalles hedningenes apostel. Men det er ikke noe absolutt skille mellom dem. Peter gikk til hedningene (Apg 10), og Paulus gikk alltid først til jødernes synagoge i enhver by han kom til. Han praktiserte det teologiske prinsippet han formulerte i Romerbrevet: **«Evangeliet er for jøde først!»**

Det var to ting som kjennetegnet den skriftlærde Saul før han møtte Jesus: Israel/jødene var Guds eksklusivt utvalgte folk, og Jesus var verken Israels eller noe folks frelser og Messias. Det ga ham god grunn til å forfølge de Jesustroende jødiske kjetterne.

Men da han møtte Jesus som Israels frelser og Messias, forteller Lukas (Apg. 9):

Saulus ved Damaskus

Saulus raste fremdeles mot Herrens disipler og truet dem på livet. Han gikk til øverstepresten ² og ba om brev til synagogene i Damaskus for å kunne finne dem som hørte til Veien, både menn og kvinner, og føre dem i lenker til Jerusalem. **3** Underveis, da han nærmet seg Damaskus, strålte plutselig et lys fra himmelen omkring ham. **4** Han falt til jorden og hørte en stemme som sa: «Saul, Saul, hvorfor forfølger du meg?» ⁵ «Hvem er du, Herre?» spurte Saul. Og svaret lød: «Jeg er Jesus, han som du forfølger. **6** Men reis deg nå og gå inn i byen. Der vil noen si deg hva du skal gjøre.» ⁷ ...

10 I Damaskus bodde en disippel som het Ananias. I et syn sa Herren til ham: «Ananias!» Han svarte: «Her er jeg, Herre.» ¹¹ Og Herren sa: «Gå bort i den gaten som kalles Den rette, og i huset til Judas skal du spørre etter Saulus fra Tarsos. For se, han ber. ¹² Og han har hatt et syn og sett en mann som heter Ananias komme og legge hendene på ham, så han får synet igjen.» ¹³ Men Ananias svarte: «Herre, jeg har hørt mange fortelle om denne mannen og alt det onde han har gjort mot dine hellige i Jerusalem. ¹⁴ Og nå er han her med fullmakt fra overprestene for å legge i lenker alle som påkaller ditt navn.» ¹⁵ Men Herren sa til ham: «Gå! For **jeg har utvalgt ham som mitt redskap til å bære mitt navn fram for hedningfolk og konger og for Israels folk.** ¹⁶ Og jeg skal vise ham alt han må lide for mitt navns skyld.»

Lukas fortsetter:

Han ble noen dager hos disiplene i Damaskus,²⁰ hvor han straks forkynte Jesus i synagogene og sa: «Han er Guds Sønn.»²¹ Alle som hørte på, ble forundret og sa: «Er ikke dette han som i Jerusalem ville utrydde alle som påkaller dette navnet? Kom han ikke hit for å føre dem i lenker til overprestene?»²² Men Saulus fikk stadig større kraft, og jødene i Damaskus ble svar skyldig da han viste klart at Jesus er Messias.

I Antiokia ved Pisida holder Paulus en tale i synagogen som inneholder ord om Guds plan for sitt folk Israel (Apg. 13,13ff):

«Israelittiske menn og dere andre som frykter Gud, hør på meg!¹⁷ Han som er Gud for vårt folk Israel, utvalgte våre fedre. Han gjorde dem til et stort folk da de levde som innflyttere i Egypt, og med løftet arm førte han dem ut derfra.¹⁸ I omkring førti år bar han over med dem i ørkenen.¹⁹ Han utryddet sju folk i Kanaan og lot dem overta landet deres.²⁰ Det gikk omtrent 450 år. Deretter ga han dem dommere, helt til profeten Samuel.²¹ Så ba de om en konge, og Gud ga dem Saul, sønn av Kisj, en mann av Benjamins stamme, og han var konge i førti år.²² Gud avsatte ham og oppreiste David til konge over dem. Han fikk dette vitnesbyrdet av Gud: ‘Jeg har funnet David, Isais sønn, en mann etter mitt hjerte, en som skal utføre alt det jeg vil.’²³ Av hans etterkommere lot Gud en frelser for Israel stå fram, slik han hadde lovet, og det er Jesus.²⁴ Før han trådte fram, hadde Johannes forkynt omvendelse og dåp for hele Israels folk.²⁵ Da Johannes fullførte sitt livsløp, sa han: ‘Jeg er ikke den dere tror jeg er. Men etter meg kommer det en som jeg ikke er verdig til å løse sandalremmen for.’

²⁶ Brødre, dere som er av Abrahams ætt, og dere andre blant oss som frykter Gud! Det er til oss ordet om denne frelsen er blitt sendt.²⁷ For verken de som bor i Jerusalem eller lederne deres forsto hvem han var. De dømte ham og oppfylte dermed profetordene som blir lest opp hver sabbat.²⁸ De kunne ikke finne noe grunnlag for dødsdom, men likevel ba de Pilatus om å henrette ham.²⁹ Og da de hadde fullført alt som står skrevet om ham, tok de ham ned fra treet og la ham i en grav.³⁰ Men Gud reiste ham opp fra de døde,³¹ og han viste seg i mange dager for dem som hadde fulgt ham fra Galilea opp til Jerusalem. De er nå hans vitner for folket.

Legg merke til det følgende: Løftet til fedrene og til David, Israels konge, er oppfylt i Jesus. Og oppfyllelsen består i tilgivelse for syndene. Hvor er løftet om landet blitt av?

³² Og nå forkynner vi det gode budskapet for dere, at det løftet som ble gitt til fedrene,³³ det har Gud oppfylt for oss som er barna deres, da han reiste opp Jesus. Slik står det også skrevet i andre salme:

*Du er min Sønn,
jeg har født deg i dag.*

³⁴ Men at han reiste ham opp fra de døde så han aldri skal gå til grunne, det har han sagt slik: Jeg vil la dere få løftene til David, de som står fast.³⁵ Og et annet sted sier han: Du skal ikke la din Hellige se forråtnelse.³⁶ David var en tjener for Guds plan i sin levetid. Så døde han og ble forent med sine fedre, og han så forråtnelse.³⁷ Men han som Gud reiste opp, så ikke forråtnelse.³⁸ Og nå skal dere

vite, brødre, at ved ham blir tilgivelse for syndene forkynt dere. Det Moseloven ikke kunne frikjenne dere for, ³⁹ det skal enhver som tror, bli frikjent for på grunn av ham.

Enda Paulus ventet Jesu gjenkomst snart, nevner han ikke med et ord at jødene må dra hjem igjen til Jerusalem og Israel. Fokuset er et annet sted; nemlig at Jesus er den lovede Messias og at det er ved Ham jøder og hedninger blir frelst.

Det samme skjer alle steder. Paulus sier om sin egen tjeneste (26,15ff):

¹⁵ Jeg spurte: 'Hvem er du, Herre?' Og Herren sa: 'Jeg er Jesus, han som du forfølger. ¹⁶ Men reis deg nå og stå på føttene! Jeg har vist meg for deg for å velge deg ut til tjener og til vitne, både om det du har sett av meg, og om det du siden skal få se ¹⁷ når jeg berger deg fra ditt eget folk og fra hedningfolkene. Jeg sender deg til dem ¹⁸ for å åpne øynene deres, så de vender om fra mørke til lys, fra Satans makt og til Gud. Ved troen på meg skal de få tilgivelse for syndene og arvelodd sammen med dem som er blitt helliget.'

¹⁹ Derfor, kong Agrippa, har jeg ikke vært ulydig mot det himmelske synet. ²⁰ Nei, jeg har forkynt, først i Damaskus og Jerusalem, så i hele Judea og for hedningfolkene, at de må angre og vende om til Gud og gjøre gjerninger som svarer til omvendelsen.

Romerbrevet 1,16 og kap. 9-11

Paulus skriver i innledningen til Romerbrevet at **evangeliet er for jøde først, dernest for greker** (1,16). Det gjelder historisk, for evangeliet ble først kunngjort dem. Men det er mer enn det; det er et prinsipielt utsagn!

Jesus Kristus var selv jøde, kommet av Davids ætt (1,3).

Menigheten i Rom besto av både jøder og ikke-jøder, og den ikke-jødiske delen var etter hvert kommet i flertall. Derfor må Paulus i dette brevet undervise om Guds utvelgelse av og frelsesplan for det jødiske folket. De hedningkristne kunne lett adoptere en erstatningsteologi. Det var selvsagt ikke en form for erstatningsteologi som sa at Romerriket var Guds utvalgte land i stedet for Israel, men en teologi som glemte at jødene var Guds utvalgte folk, at de var Abrahams ætt – og derfor hadde førsterett til evangeliet.

Før vi går inn på Paulus undervisning (kap. 9-11), vil vi repetere hans praksis slik det fortelles i Apostlenes gjerninger. På ethvert nytt sted han kom til, gikk han først enten til den jødiske synagogen eller et jødisk bønnested. Evangeliet var **for jøde først**. Paulus praktiserte prinsippet fra Romerbrevet 1,16.

Men hva var teologien eller innholdet i hans forkynnelse? Det er det springende punktet. Det er ingen tvil om at Paulus forventet at Jesu gjenkomst skulle skje snart. Burde ikke da alle jøder være samlet i Israel? Men det er ikke antydning til at Paulus formaner jødene til å reise hjem, enten for å forberede Jesu gjenkomst eller være til stede når Han setter sine føtter på Oljeberget for å gjenopprette riket for Israel.

Det som er saken i Paulus sin forkynnelse for jødene – som for ikke-jødene - er at de må vende om til tro på Jesus for å bli frelst! Det er det samme om de er i Rom, Antiokia, Damaskus eller Jerusalem. Frelsen i Jesus Messias er overalt. Det er ikke

mer frelse og oppfyllelse av løftene i Jerusalem enn i Rom og Efesos.

GUDS VEI MED ISRAEL (Romerbrevet Kap. 9–11)

Guds gaver til Israel

Jeg taler sannhet i Kristus, jeg lyver ikke! Min egen samvittighet bekrefter det i Den hellige ånd. ² Jeg bærer stor sorg i hjertet og plages uavbrutt. ³ Ja, jeg skulle gjerne vært forbannet og skilt fra Kristus, om det bare kunne være til hjelp for mine søsken som er av samme folk som jeg. ⁴ De er israelitter; de har retten til å være Guds barn, og herligheten, paktene, loven, tempeltjenesten og løftene tilhører dem. ⁵ De har fedrene, og fra dem stammer også Kristus, han som er Gud over alt, velsignet i all evighet. Amen.

Denne innledningen er sannelig tydelig og mektig. **«De er israelitter; de har retten til å være Guds barn, og herligheten, paktene, loven, tempeltjenesten og løftene tilhører dem. ⁵ De har fedrene, og fra dem stammer også Kristus.»**

Hva mener Paulus med at «De har retten til ...»? Tenk deg to arvinger: I mange gamle kulturer har den eldste retten til å velge sin del av arven først, eventuelt er det forskjell på en sønn og en datter. Det Paulus vel sier, er at jødene har førsteretten også til evangeliet om Jesus Messias, oppfyllelsen av alle løftene og profetiene som ble gitt dem i Skriftene.

Det er langt unna det som senere ble en tragisk teologi i Kirken. Og enhver konservativ bibelleser må vokte seg for å glemme at alle løfter og profetier først er gitt til Israels folk. **Når vi leser et løfte, skulle «autopiloten» slå inn og fortelle oss at jødene har «førsteretten».** Og så har vi i Jesus Messias fått del i denne retten. Husk bare at også han var jøde, israelitt og av Davids ætt.

Paulus skriver om sin store sorg i hjertet på grunn av at majoriteten av jøder har avvist Jesus og oppfyllelsen av løftene i Skriftene i Ham. Det er helt naturlig at alle gjenfødte kristne blant folkeslagene bærer på den samme nøden. En kristen uten kjærlighet til - og nød for - jøder og Israels folk, er en selvmotsigelse.

Gud utvelger sitt folk

⁶ Det er ikke slik at Guds ord har slått feil. For ikke alle israelitter tilhører virkelig Israel, ⁷ og ikke alle Abrahams etterkommere er Abrahams barn. Det står jo: Gjennom Isak skal du få en ætt som skal kalles din. ⁸ Det betyr: Det er ikke de som er hans barn av kjøtt og blod, som er Guds barn. Bare dem som er barn ut fra løftet, regner han som Abrahams ætt.

Her foretar Paulus et tolkningsmessig grep som vi må akseptere. Han skriver med en apostels autoritet. Han skiller mellom dem som er jøder ut fra menneskelig forståelse og dem som er «barn ut fra løftet». Det er de siste som skal få regne seg som Abrahams barn.

Paulus fortsetter med å sitere profetene:

Slik sier han det hos Hosea:

Det folket som ikke var mitt, (det vil si hedningefolkene)

***vil jeg kalle mitt folk,
og henne jeg ikke elsket,
vil jeg kalle min elskede.***

***²⁶ Der det før ble sagt til dem:
« Dere er ikke mitt folk»,
der skal de kalles
den levende Guds barn.***

***²⁷ Og Jesaja roper ut over Israel:
Om Israels barn var så tallrike som havets sand,
skal bare en rest bli frelst.***

Tanken om «en rest» finner vi allerede i Skriftene i Det gamle testamentet, og Paulus følger det opp i Romerbrevet.

Hva er grunnen til at bare en rest av Israel blir frelst? Det har med deres holdning til Jesus og evangeliet å gjøre:

Israel og evangeliet

³⁰ Hva skal vi så si? Jo, hedningene som ikke jaget etter å få rettferdighet, de har vunnet rettferdighet, det vil si rettferdigheten av tro. ³¹ Men Israel, som jaget etter loven for å vinne rettferdighet, nådde ikke fram. ³² Hvorfor ikke? Fordi de holdt seg til gjerninger, ikke til tro. De støtte mot snublesteinen, ³³ slik det står skrevet:

***Se, på Sion legger jeg en snublestein
og en klippe til fall.
Men den som tror på ham,
skal ikke bli til skamme.***

Men dette blir ikke konklusjonen hos Paulus. Han sier ikke at «ja vel, da får det bare være slik». Han slipper ikke den nøden som er i hans hjerte om at Israel må bli frelst (10,1):

Mine søsken, jeg ønsker av hjertet og ber til Gud at de må bli frelst. ² For det vitnesbyrdet gir jeg dem at de brenner for Guds sak, men uten virkelig å kjenne ham.

De fleste jødene har bare ikke fått øynene opp for hvem Jesus er og forstått evangeliet. Det er derfor Paulus er så ivrig i å forkynne evangeliet og løftenes oppfyllelse for dem. Han må overbevise dem om at Jesus er den lovede Messias! Det er bare på den måten de kan bli frelst!

Dette er troens ord, det som vi forkynner. ⁹ For hvis du med din munn bekjenner at Jesus er Herre, og i ditt hjerte tror at Gud har oppreist ham fra de døde, da skal du bli frelst. ¹⁰ Med hjertet tror vi så vi blir rettferdige, med munnen bekjenner vi så vi blir frelst. ¹¹ Skriften sier: *Ingen som tror på ham, skal bli til skamme.* ¹² For her er det ikke forskjell på jøde og greker. Alle har samme Herre, og han er rik nok for alle som påkaller ham. ¹³ *Hver den som påkaller Herrens navn, skal bli frelst.*

Det har som konsekvens at forkynnelsen om hvem Jesus er, må fortsette for det jødiske folket. Her har Kirken sviktet gjennom historien! Det skulle være Hennes **fremste oppgave** å forkynne evangeliet i ord og gjerning om Jesus, jødernes Messias, for jødene. I stedet har ofte det mest tragiske skjedd, nemlig at Kirken har forbannet jødene og ment at de er fullstendig forherdet.

Paulus skriver om dette:

¹⁴ Men hvordan kan de påkalle en de ikke tror på? Hvordan kan de tro på en de ikke har hørt om? Og hvordan kan de høre uten at noen forkynner? ¹⁵ Og hvordan kan de forkynne hvis de ikke er utsendt? Det står jo skrevet: *Hvor vakre de er, føttene til dem som bringer godt budskap!* ¹⁶ Men ikke alle var lydige mot evangeliet. Jesaja sier: *Herre, hvem trodde vårt budskap?* ¹⁷ Så kommer da troen av det budskapet en hører, og budskapet kommer av Kristi ord.

Min påstand er: Den verste form for erstatningsteologi er å unnlate å forkynne evangeliet i Jesus for jødene. De har jo førsteretten!

I det neste avsnittet (kapittel 11) stiller Paulus et retorisk spørsmål – og svarer umiddelbart:

Jeg spør så: Har Gud forkastet sitt folk? Slett ikke! For også jeg er israelitt, av Abrahams ætt og Benjamins stamme. ² **Gud har ikke forkastet sitt folk, det folket han hadde vedkjent seg.** Vet dere ikke hva Skriften sier i fortellingen om Elia, der han anklager Israel overfor Gud? ³ *«Herre, dine profeter har de drept, og dine altere har de revet ned. Jeg er den eneste som er igjen, og nå står de meg etter livet.»* ⁴ Men hva er det guddommelige svaret han får? *«Jeg har holdt sju tusen mann igjen som ikke har bøyd kne for Baal.»* ⁵ **På samme måte er det også i vår tid blitt en rest igjen som Gud i sin nåde har utvalgt.** ⁶ Og er det av nåde, er det ikke på grunn av gjerninger. Ellers var ikke nåden lenger nåde. ⁷ Hva så? Det Israel søker, har de ikke oppnådd, men de utvalgte har oppnådd det. De andre er blitt forherdet, ⁸ slik det står skrevet:

*Gud har gitt dem en sløvet ånd,
øyne som ikke ser, og ører som ikke hører,
helt til denne dag.*

Nei, Gud har ikke forkastet Sitt folk, Israel! Men de er altså forherdet – **«helt til denne dag»**. Hva skal så skje? Vil forherdelsen bli tatt bort? Det er fantastisk å lese Paulus forklaring på hva som skal skje. Vi lar Herrens apostel tale og siterer resten av avsnittet:

¹¹ Så spør jeg: Snublet de for at de skulle falle? Slett ikke! Nei, deres fall gjorde at frelsen kom til de andre folkene, og så skulle jødene bli misunnelige på dem. ¹² **Når deres fall har ført til rikdom for verden og deres tap til rikdom for de andre folkene, hvor mye mer skal det ikke da bety at de kommer med i fullt tall?**

NB! De kommer med i fullt tall, slår Paulus fast.

¹³ Jeg sier dette til dere som tilhører hedningfolkene. Så sant som jeg er hedningenes apostel, setter jeg min tjeneste høyt, ¹⁴ **i håp om å kunne egge mitt**

eget folk til misunnelse og frelse noen av dem. ¹⁵ Er det blitt til forsoning for verden at de ble forkastet, hva må det ikke da føre til at de blir godtatt? Jo, liv av død! ¹⁶ Er det første brødet hellig, er hele deigen hellig. Er roten hellig, er greinene det også. ¹⁷ Noen av greinene er nå brukket av, og du som var en vill oljekvist, er blitt podet inn blant greinene og har fått sevje fra roten sammen med dem. ¹⁸ Men innbill deg ikke at du er bedre enn greinene! Gjør du det, så husk at det ikke er du som bærer roten, men roten som bærer deg. ¹⁹ Kanskje du vil si: «Greinene ble brukket av for at jeg skulle bli podet inn.» ²⁰ Ja vel, men det var deres vantro som gjorde at de ble brukket av, og det er din tro som gjør at du blir stående. Vær ikke overmodig, men frykt Gud! ²¹ Sparte han ikke de naturlige greinene, skal han heller ikke spare deg.

²² Så ser du at Gud er både god og streng – streng mot dem som er falt, men god mot deg dersom du holder fast på hans godhet. Ellers blir også du hugget av. ²³ **Men også de andre skal bli podet inn dersom de ikke holder fast på sin vantro. For Gud har makt til å pøde dem inn igjen.** ²⁴ Du ble hugget av fra et vilt oliventre og mot naturen podet inn på et godt tre. **Hvor mye mer skal ikke da de naturlige greinene kunne bli podet tilbake på sitt eget oliventre?**

²⁵ Jeg vil at dere skal kjenne til en **hemmelighet**, søsken, så dere ikke skal ha for høye tanker om dere selv: **En del av Israel er blitt forherdet, inntil hedningene er kommet inn i fullt tall.** ²⁶ **På denne måten skal hele Israel bli frelst**, slik det står skrevet:

*Fra Sion skal redningsmannen komme,
han skal ta bort gudløsheten fra Jakob.*

²⁷ *Dette er min pakt med dem
når jeg tar bort syndene deres.*

²⁸ På grunn av evangeliet er de blitt Guds fiender, for at dere skal få frelsen.

NB! Legg merke til det følgende:

Men på grunn av utvelgelsen er de elsket av Gud, for fedrenes skyld. ²⁹ **For Gud angreir ikke sine nådegaver og sitt kall.** ³⁰ Dere var en gang ulydige mot Gud, men nå har dere fått barmhjertighet fordi de andre var ulydige. ³¹ På samme måte har de nå vært ulydige, men den barmhjertighet dere har fått, skal føre til at også de nå får barmhjertighet. ³² Gud lukket alle inne i ulydigheten for å kunne forbarme seg over alle.

³³ **Å, dyp av rikdom
og visdom og kunnskap hos Gud!
Hvor uransakelige hans dommer er,
hvor ufattelige hans veier!**

³⁴ *Hvem kjente Herrens sinn,
og hvem var hans rådgiver?*

³⁵ *Hvem ga ham noe først
så han skulle få noe igjen?*

**³⁶ For fra ham og ved ham og til ham er alle ting.
Ham være ære i all evighet! Amen.**

Jødene skal komme med – bli frelst – i fullt tall! Det betyr i alle fall et stort antall.

Så bruker Paulus to bilder. Det første er om deigen og brødet. Det andre er om Israel som roten og de naturlige greinene på treet og hedningfolkene som ville oljekvister som er innpodet på dette treet, Israel. Det skal skje en gang: De opprinnelige greinene som er brukket av, skal podes inn igjen på sitt eget oliventre.

På denne måten skal hele Israel bli frelst! Det kommer til å skje noe vidunderlig med Israel. Det var Paulus sin tro og teologi, og det må være vår tro og teologi. Alt annet er erstatningsteologi. Den kirke, menighet og kristne som ikke tror, ber om og forkynner at dette skal skje, er merket av erstatningsteologi.

Men **denne frelsen skjer bare gjennom redningsmannen fra Sion, Jesus Messias**. Det finnes ingen annen frelsesvei for jødene enn for hedningene. Ingen blir frelst på noen annen måte, heller ikke jødene. Hvis noen lærer en annen frelsesvei for jødene enn for ikke-jøder, da har en havnet i motsatt grøft, en annen form for erstatningsteologi.

Det er ikke å undre seg over at Paulus bryter ut i lovprisning over Guds uransakelige veier: Israel har fått barmhjertighet.

Men tillat meg et forstyrrende spørsmål: **Hvor ble landløftet av?** Paulus skriver om frelsen i Jesus, men nevner ikke et ord om landet Israel. Det er helt i samsvar med hans forkynnelse slik Lukas referer den i Apostlenes gjerninger. Vi behøver ikke å konkludere, men vi kan undre oss over hva Paulus har tenkt. Vi bør reflektere over det.

Efeserbrevet 2,11-kap. 3

Paulus skriver:

Kristus forener hedninger og jøder

¹¹ Dere, som en gang var hedninger av fødsel, ble kalt uomskårne av dem som kalles omskårne, de som er omskåret på kroppen, av menneskehånd. ¹² Husk at dere den gang var uten Kristus, utestengt fra borgerretten i Israel, uten del i paktene og løftet, ja, uten håp og uten Gud i verden. ¹³ Men nå, i Kristus Jesus, er dere som var langt borte, kommet nær på grunn av Kristi blod.

¹⁴ For han er vår fred, han som gjorde de to til ett og rev ned den muren som skilte, fiendskapet. Ved sin kropp ¹⁵ har han opphevet loven med dens bud og forskrifter. Slik stiftet han fred da han av de to skapte ett nytt menneske i seg. ¹⁶ I én kropp forsonte han dem begge med Gud da han døde på korset og slik drepte fiendskapet. ¹⁷ Han kom og forkynte det gode budskapet om fred både for dere som var langt borte, og for dem som var nær. ¹⁸ Gjennom ham har både vi og dere adgang til Far i én Ånd. ¹⁹ Derfor er dere ikke lenger fremmede og utlendinger.

Nei, dere er de helliges medborgere og Guds familie. ²⁰ Dere er bygd opp på apostlenes og profetenes grunnvoll, med Kristus Jesus selv som hjørnesteinen. ²¹ Han holder hele bygningen sammen, så den vokser til et hellig tempel i Herren, **22** og i ham blir også dere bygd opp til en bolig for Gud i Ånden.

«Uttestengt fra borgerretten i Israel.» Hva betyr det? At det har med tilhørighet til Guds utvalgte folk Israel å gjøre, er åpenlyst. Men **det har neppe med tilhold i landet Israel å gjøre**. Altså er borgerretten de nå har oppnådd i Jesus, en åndelig størrelse. De tilhører Guds rike sammen med de Jesustroende jødene. Før var de fremmede og utlendinger i åndelig forstand, nå er de jødenes medborgere. Men de behøver ikke å bo i Israel for å være de Jesustroende jødenes medborgere.

Kan det sies klarere enn dette? Paulus skriver at det er et mysterium som er åpenbart for ham. Vi får bøye oss for det:

Derfor bøyer jeg mine knær – jeg, Paulus, som nå er Kristi Jesu fange for dere hedningers skyld. ² Dere har hørt om den forvalteroppgaven Gud i sin nåde har gitt meg hos dere. ³ I en åpenbaring ble mysteriet gjort kjent for meg. Jeg har ovenfor skrevet ganske kort om dette, ⁴ og når dere hører det opplest, kan dere skjønne hvilken innsikt jeg har i Kristi mysterium. ⁵ Det var ikke gjort kjent for menneskene i tidligere slekter, men nå er dette mysteriet ved Ånden blitt åpenbart for hans hellige apostler og profeter: ⁶ at **hedningene har del i samme arv, samme kropp og samme løfte i Kristus Jesus ved evangeliet**.

Hebreerbrevet

Hebreerbrevet er det eneste skriftet i Det nye testamentet som er skrevet eksklusivt for jøder. **Forfatteren er jøde, men vi vet ikke sikkert hvem det er – kanskje Apollos? Mottakerne er jøder, og hele bokens innhold skal forklare evangeliet i lys av Det gamle testamentet.** Vi tar med noen avsnitt:

Hebreerbrevet Kapittel 1

Gud har talt gjennom Sønnen

Mange ganger og på mange måter har Gud i tidligere tider talt til fedrene gjennom profetene. ² Men nå, i disse siste dager, har han talt til oss gjennom Sønnen. Ham har Gud innsatt som arving over alle ting, for ved ham skapte han verden. ³ Han er utstrålingen av Guds herlighet og bildet av hans vesen, og han bærer alt ved sitt mektige ord. Da han hadde fullført renselsen for våre synder, satte han seg ved Majestetens høyre hånd i det høye.

...

GUDS FOLK I ØRKENEN – OG I DAG (Hebreerne 3,1–4,13)

Jesus er større enn Moses

Derfor, hellige søsken, dere som har fått del i det himmelske kallet, se på Jesus, den utsending og øversteprest som vi bekjenner. ² Han var trofast mot den som innsatte ham, slik Moses var trofast i hele Guds hus. ³ Men Jesus ble verdig til å få større

ære enn Moses, slik den som bygger et hus, får større ære enn huset. ⁴ Et hus må jo alltid være bygd av noen, men Gud er den som har bygd alt. ⁵ Moses var trofast som tjener i hele Guds hus, for å vitne om det som en gang skulle forkynnes. ⁶ Men som sønn er Kristus satt til å styre hans hus. Og hans hus er vi, så sant vi holder fast på frimodigheten og det håpet som vi er stolte av.

I dag, om dere hører hans røst

⁷ Derfor, som Den hellige ånd sier:

I dag, om dere hører hans røst,

⁸ *så gjør ikke hjertene harde
som under opprøret,
den dagen de utfordret meg i ørkenen.*

⁹ *Der utfordret fedrene deres meg,
de satte meg på prøve,
enda de hadde sett mine gjerninger*

¹⁰ *i førti år.*

...

¹¹ *Så sverget jeg i min vrede:*

*Aldri skal de komme **inn til min hvile!***

...

¹⁶ hvem var det da som hørte, men likevel gjorde opprør? Var det ikke alle de som dro ut av Egypt, ledet av Moses? ¹⁷ Og hvem var det han *hadde avsky for i førti år*? Var det ikke dem som syndet og ble liggende som lik i ørkenen? ¹⁸ Ja, hvem var det eden gjaldt da han *sverget at de ikke skulle komme inn til hans hvile*? Var det ikke de ulydige? ¹⁹ Vi ser altså at det var **vantro som førte til at de ikke kunne komme inn.**

Denne siste setningen som taler om hvilen, sabbaten, **nevner ikke noe om landløftet, selv om det referer til 4. Mosebok 14 som nettopp handler om landløftet – exodus fra Egypt for å gå inn i (eisodus) og ta i eie det nye landet, Kanaan:**

Da brøt menigheten ut i høye rop, og folket gråt den natten. ² Alle israelittene klaget til Moses og Aron. Hele menigheten ropte til dem: «Bare vi hadde fått dø i Egypt eller her i ørkenen. Bare vi hadde fått dø! ³ Hvorfor fører Herren oss til dette landet så vi må falle for sverd og kvinnene og småbarna våre bli krigsbytte? Var det ikke bedre for oss å vende tilbake til Egypt?» ...

Da kastet Moses og Aron seg ned med ansiktet mot jorden foran hele Israels menighet. ⁶ **Josva, Nuns sønn, og Kaleb, Jefunnes sønn, som begge hadde vært med og utforsket landet, flerret klærne sine ⁷ og sa til hele Israels menighet: «Det landet vi dro gjennom og utforsket, er et svært godt og innbydende land. ⁸ Om han har sin glede i oss, fører Herren oss inn i dette landet og gir det til oss, et land som flyter av melk og honning ...**

²⁰ Da sa Herren: Jeg tilgir dem, slik du ber om. ²¹ Men så sant jeg lever, så sant Herrens herlighet fyller hele jorden: ²² Ingen av disse mennene som har sett min herlighet og sett de tegnene jeg gjorde i Egypt og i ørkenen, og som likevel har satt meg på prøve for tiende gang og ikke hørt på det jeg har sagt, ²³ sannelig, **ingen av dem skal se landet jeg med ed lovet fedrene deres**. Ingen som forakter meg, skal se det! ²⁴ Men Kaleb, min tjener, har en annen ånd i seg, og han har fulgt meg trofast. Derfor vil jeg føre ham inn i det landet han har vært i, og etterkommerne hans skal få innta det.

Det er altså ikke tvil om at **landløftet er helt sentralt i Guds frelsesløfte i Mosebøkene og i Det gamle testamentet**, og like klart at vi så langt ikke finner det igjen i Hebreerbrevet. Brevet fortsetter slik:

³⁰ Ingen av dere skal komme inn i landet som jeg med løftet hånd sverget at dere skulle få bo i – ingen uten Kaleb, Jefunnes sønn, og Josva, Nuns sønn. ³¹ Men småbarna deres, som dere mente ville bli fiendens bytte, dem skal jeg føre inn. De skal lære å kjenne landet som dere vraket.

Hør så hvordan Hebreerbrevets jødiske forfatter skriver videre:

Guds folk har en hvile i vente

La oss altså være på vakt så det ikke skal vise seg at noen av dere blir liggende etter, siden **løftet om å komme inn til Guds hvile** fortsatt gjelder. ² For det gode budskapet er forkynt både for oss og for dem. Men ordet disse hørte, ble til ingen nytte, fordi de ikke ble ett i troen sammen med dem som hørte det. ³ Og det er vi som tror, som går inn til hvilen. For han sa:

Så sverget jeg i min vrede:

Aldri skal de komme inn til min hvile! ...

⁶ Altså står det fortsatt igjen at noen skal komme inn til hvilen. For de som først fikk det gode budskapet, kom ikke inn på grunn av ulydighet. ⁷ Derfor fastsetter han på nytt en dag: «i dag», når han lang tid etter gjennom David sier dette som vi alt har nevnt:

*I dag, om dere hører hans røst,
så gjør ikke hjertene harde.*

⁸ **For hvis Josva hadde ført dem til hvilen, ville ikke Gud senere ha talt om en annen dag.** ⁹ Altså er det **fremdeles en sabbatshvile i vente for Guds folk.** ¹⁰ Den som kommer inn til hans hvile, får jo hvile fra sine gjerninger, slik Gud hvilte fra sine. ¹¹ La oss derfor ivre etter å komme inn til denne hvilen, så ingen faller fra på grunn av samme slags ulydighet.

Les hva **den Jesustroende jødiske forfatteren skriver om at Guds løfte står fast:**

¹³ Da **Gud ga Abraham løftet**, sverget han ved seg selv, for han hadde ingen større å sverge ved. ¹⁴ Han sa: ***Sannelig, jeg vil velsigne deg rikt og gjøre din ætt uendelig tallrik.*** ¹⁵ **Og Abraham ventet tålmodig og fikk det Gud hadde lovet ham.** ¹⁶ Mennesker sverger jo ved en som er større, og eden er en stadfestelse som gjør slutt på alle innvendinger. ¹⁷ Gud ville gjøre det helt klart for arvingene til løftet at

hans beslutning var uforanderlig. Derfor gikk han også god for den med en ed. ¹⁸ Med løfte og ed, to ting som ikke kan forandres – og Gud kan ikke lyve – skulle vi ha en mektig trøst, vi som har søkt tilflukt ved å gripe det håpet som ligger foran oss. ¹⁹ Dette håpet er et trygt og fast anker for sjelen. Det når innenfor forhenget, ²⁰ dit Jesus gikk inn som forløper for oss, han som til evig tid er blitt øversteprest av samme slag som Melkisedek.

Heller ikke her står det noe om landløftet. Ganske frustrerende, på en måte. Etter dette er det tale om prestedømmet; om Melkisedek som den høyeste prest og Jesus som øversteprestelige tjeneste. Den nye pakten som Gud slutter med sitt folk gjennom Jesus, forteller heller ikke noe om landløfte:

Jesus er mellommann for en ny pakt

⁶ Men nå har Kristus fått en langt høyere prestatjeneste, siden han er mellommann for **en pakt som er så mye bedre** og hviler på bedre løfter. ⁷ Hvis det ikke hadde vært noe å utsette på den første pakten, hadde det ikke vært bruk for en annen. ⁸ Men Gud har noe å utsette på folket når han sier:

***Se, dager skal komme, sier Herren,
da jeg oppretter en ny pakt
med Israels hus og Judas hus,***

⁹ ***ikke som den pakten***

***jeg sluttet med fedrene deres
den dagen jeg tok dem i hånden
og førte dem ut av Egypt.
For de ble ikke stående i min pakt,
og jeg brydde meg ikke om dem, sier Herren.***

¹⁰ ***Men dette er pakten jeg vil slutte
med Israels hus i dager som kommer, sier Herren:
Jeg vil legge mine lovbud i deres sinn
og skrive dem i deres hjerte.
Jeg skal være deres Gud,
og de skal være mitt folk.***

¹¹ ***Da skal ingen lenger undervise
sin landsmann eller sin bror
og si: «Kjenn Herren!»
For de skal alle kjenne meg,
både små og store.***

¹² ***For i nåde vil jeg tilgi all uretten deres
og ikke lenger huske syndene deres.***

13 Når Gud taler om en ny pakt, har han dermed sagt at den første er foreldet. Og det som blir gammelt og foreldet, vil snart være borte.

«Den gamle pakten er foreldet!» skriver denne Jesustroende jøden. Skriftet hans har fått plass i Det nye testamentet fordi det anses som sant apostolisk, i samsvar med

Jesu lære. **Kapittel 10** sier heller ikke noe om et landløfte. Så følger det store avsnittet om trosforbildene (kapittel 11):

Vitnesbyrd om tro

Troen er et pant på det vi håper, et bevis for det vi ikke ser. **2** For sin tro fikk de gamle godt vitnesbyrd. **3** I tro forstår vi at verden er skapt ved Guds ord, og at det vi ser, har sitt opphav i det usynlige ...

8 I tro var Abraham lydige da han ble kalt, så han dro ut til et land som han skulle få i arv. Han dro av sted uten å vite hvor han kom. **9 I tro levde han som fremmed i det landet Gud hadde lovet ham.** Han bodde i telt sammen med Isak og Jakob, som var medarvinger til det samme løftet. **10** For han ventet på byen med de faste grunnvollene, den som har Gud til byggmester og skaper.

11 I tro fikk også Sara kraft til å grunnlegge en ætt, enda hun var ufruktbar og for gammel til å få barn. For hun stolte på at han som hadde gitt løftet, var trofast. **12** Fra én mann, som var uten livskraft, kom det derfor en ætt så tallrik som stjernene på himmelen og så talløs som sanden på havets strand.

13 I denne troen døde alle disse uten å ha fått det som var lovet. De bare så det langt borte og hilste det, og de bekjente at de **var fremmede og hjemløse på jorden.** **14** Når de taler slik, viser de klart at de **lengter etter et fedreland.** **15** Hvis de hadde tenkt på det landet de dro ut fra, hadde de hatt tid til å vende tilbake. **16** Men **nå er det et bedre land de lengter etter: det himmelske.** Derfor skammer ikke Gud seg over dem, men vil kalles deres Gud, for han har gjort i stand en by til dem.

Dette er veldig sterkt og utfordrende. Og jeg tenker: Det er ikke å undre seg over at mange har blitt erstatningsteologer, for **her blir landløftet fra Mosebøkene gjort om til løftet om en himmelsk by.**

Avsnittet om trosforbildene slutter slik, uten noe landløfte, men tale om en fullendelse:

39 Alle disse fikk godt vitnesbyrd for sin tro, men de oppnådde ikke å få det som var lovet. **40** Gud så for seg noe som er bedre for oss: at de ikke skulle nå fram til fullendelsen uten oss.

Det er det himmelske Sion det dreier seg om. Alt jordisk peker fram mot det himmelske:

22 Nei, **dere er kommet til fjellet Sion, til den levende Guds by, det himmelske Jerusalem,** til ti tusener av engler, til en høytidsfeiring, **23** til forsamlingen av de førstefødte som er oppskrevet i himmelen ... **28** Derfor: **Siden vi får et urokkelig rike,** så la oss være takknemlige og med takk gjøre vår tjeneste i guds frykt og ærefrykt, til glede for Gud.

Åpenbaringsboken

Nå gjenstår bare Åpenbaringsboken. Spørsmål blir på nytt: Hva med landløftet?

Åpenbaringen innledes med at «tiden er nær», altså tiden for Jesu gjenkomst, dommen og evigheten. Hva sier Åpenbaringsboken om landløftet til Israel, Abrahams ætt?

Boken innledes slik:

*Dette er Jesu Kristi åpenbaring, som Gud ga ham for at han skulle vise sine tjenere **det som snart skal skje**. Han sendte sin engel og gjorde det kjent for sin tjener Johannes. ² Det er han som her vitner om Guds ord og bærer fram Jesu Kristi vitnesbyrd, alt det han har sett. ³ Salig er den som leser opp ordene i denne profetien, og salige er de som hører dem og tar vare på det som der står skrevet. For tiden er nær.*

...

Adressatene for boken er de sju menighetene i Lille-Asia:

*⁹ Jeg, Johannes, som er deres bror og sammen med dere har del i trengslene og riket og utholdenheten i Jesus, jeg var på øya Patmos. Dit var jeg kommet på grunn av Guds ord og vitnesbyrdet om Jesus. ¹⁰ På Herrens dag kom Ånden over meg, og jeg hørte en røst bak meg, mektig som en basun. ¹¹ Røsten sa: «Det du får se, skal du skrive i en bok og sende til **de sju menighetene: til Efesos, Smyrna, Pergamon, Tyatira, Sardes, Filadelfia og Laodikea.**»*

Det er tegn på at det var jøder i noen av dem. I alle fall bodde det jøder i Lille-Asia på den tiden. Enden er nær, skriver Johannes. Finner vi spor av at han har et budskap om at jødene i all hast må vende tilbake til landet de har fått løfte om gjennom Abraham?

*Skriv til engelen for menigheten i Efesos: ... ⁷ Den som har ører, hør hva Ånden sier til menighetene! Den som seirer, vil jeg la spise av livets tre, som er i **Guds paradis.***

Det er stadig henvisninger til hendelser som er omtalt i Skriftene i Det gamle testamentet, men merkelig nok ikke et ord om landløftet.

... du har noen få i Sardes som ikke har skitnet til klærne sine. De skal gå med meg i hvite klær, for de er verdige til det.

⁵ Den som seirer, skal bli kledd i hvitt, og jeg vil aldri stryke navnet hans ut av livets bok, men kjennes ved navnet hans for min Far og hans engler...

Avsnittet som følger etter de sju «sendebrevene» er interessant. Hva kommer vi til å finne om landløftet i dette endetidsskriftet?

GUDS TRONE OG LAMMET (Kap. 4–5)

Tilbedelse i himmelen

Deretter så jeg, og se! – en dør var åpnet i himmelen. Og den røsten jeg før hadde hørt tale med klang som av en basun, sa til meg: «Stig opp hit, så vil jeg vise deg det som heretter skal skje.»

² I det samme kom Ånden over meg. Og se, i himmelen sto det en trone, og det satt en på tronen ...

Boken med sju segl

Og jeg så at han som satt på tronen, hadde en bokrull i sin høyre hånd. Det var skrevet både inni og utenpå den, og den var forseglet med sju segl. 2 Da så jeg en mektig engel som ropte med høy røst: «Hvem er verdig til å åpne boken og bryte seglene?» ...

⁸ Da det tok boken, falt de fire skapningene og de tjuefire eldste ned for Lammet. Hver av dem hadde en harpe og gullskåler fulle av røkelse, det er de helliges bønner. ⁹ De sang en ny sang:

*Verdig er du til å ta imot boken
og bryte seglene på den.
For du ble slaktet,
og med ditt blod har du **frikjøpt for Gud
mennesker av alle stammer og tungemål,
av alle folk og nasjoner.***

*¹⁰ **Du har gjort dem til et kongerike
og til prester for vår Gud,**
og de skal herske som konger på jorden.*

*¹¹ Og jeg så, og jeg hørte lyden av mange engler omkring tronen og de fire skapningene og de eldste – det var **myriader på myriader og tusener på tusener.** ¹² De ropte med høy røst:*

*Verdig er Lammet som ble slaktet,
verdige til å få all makt
og rikdom, visdom og styrke,
ære og pris og takk.*

¹³ Og hver skapning i himmelen og på jorden og under jorden og på havet, ja, alt som finnes i dem, hørte jeg si:

*Ham som sitter på tronen,
ham og Lammet være takk og ære,
pris og makt i all evighet.*

¹⁴ De fire skapningene svarte: «Amen.» Og de eldste kastet seg ned og tilba.

Her beveger vi oss altså rett til det himmelske. Da kan vi vel ikke forvente å høre noe mer om Israels rike på jorden? Nei, men vi hører om **de tolv tusen fra hver av Israels stammer, fullkommenhetstallet av Israel som er frelst.** Og deretter hører vi om den frelste skaren fra folkeslagene:

Guds tjenere blir merket med segl

Deretter så jeg fire engler stå ved jordens fire hjørner. De holdt jordens fire vinder tilbake, så det ikke skulle blåse noen vind over jorden eller havet eller trærne. 2 Og jeg så en annen engel som steg fram i øst, der solen går opp, og bar den levende Guds segl. Med høy røst ropte han til de fire englene som hadde fått makt til å føre skade over jorden og havet: ³ «Rør ikke jorden eller havet eller trærne før vi har merket vår Guds tjenere med segl på pannen.»

*⁴ Og jeg hørte tallet på dem som fikk seglet: Det var **144 000, fra alle stammene i Israels folk.***

*5 Fra Juda-stammen var det 12 000 med segl,
fra Ruben-stammen 12 000,
fra Gad-stammen 12 000,*

*6 fra Asjer-stammen 12 000,
fra Naftali-stammen 12 000,
fra Manasse-stammen 12 000,*

*7 fra Simeon-stammen 12 000,
fra Levi-stammen 12 000,
fra Jissakar-stammen 12 000,*

*8 fra Sebulon-stammen 12 000,
fra Josef-stammen 12 000
og fra Benjamin-stammen 12 000 med segl.*

Den store hvite skaren

*⁹ Deretter så jeg en skare så stor at ingen kunne telle den, av **alle nasjoner og stammer, folk og tungemål**. De sto foran tronen og Lammet, kledd i hvite kapper, med palmegreiner i hendene. ¹⁰ Og de ropte med høy røst ...*

I kapittel 14 leser vi igjen om de 144 000 fra Israels stammer. De står sammen med Lammet på Sions fjell. Er det det jordiske Sions fjell i Jerusalem i landet Israel?

Lammet og de 144 000

*Og jeg så, og se! – **Lammet sto på Sions fjell, og sammen med ham de 144 000 som hadde Lammets navn og navnet til Lammets Far skrevet på pannen.** ² Fra himmelen hørte jeg en lyd som bruset av veldige vannmasser og som drønnet av sterk torden. Lyden jeg hørte, var som når harpespillere spiller på harpene sine. ³ Foran tronen, de fire skapningene og de eldste sang de en ny sang, en sang som ingen kunne lære unntatt de 144 000, de som er frikjøpt fra jorden ...*

I de påfølgende synene hører vi om dommen over Babylon, men ingenting om det jordiske Israel. Vi leser om dommen over Satan og tusenårsriket. Men i omtalen av tusenårsriket står det heller ikke noe om landet Israel. Så kommer åpenbaringen av den nye himmel og den nye jord:

En ny himmel og en ny jord

*Og jeg så en ny himmel og en ny jord. For den første himmel og den første jord var borte, og havet fantes ikke mer. ² Og jeg så **den hellige byen, det nye Jerusalem, stige ned fra himmelen, fra Gud, gjort i stand og pyntet som en brud for sin brudgom.** ³ Og jeg hørte fra tronen en høy røst som sa:*

«Se, Guds bolig er hos menneskene.

*Han skal bo hos dem,
og de skal være hans folk,
og Gud selv skal være hos dem.
Han skal være deres Gud.*

⁴ Han skal tørke bort hver tåre fra deres øyne, og døden skal ikke være mer, heller ikke sorg eller skrik eller smerte. For det som en gang var, er borte.»

⁵ Han som sitter på tronen, sa: «Se, jeg gjør alle ting nye.»

Kan vi kalle dette «Guds erstatningsteologi»?

Det er først i bokens avslutning vi på nytt får åpenbaringsord om Israel. Her står det om Israels tolv stammer. Israels folk er altså med helt til Åpenbaringsbokens og Bibelens siste kapittel, men noe land hører vi ikke om. Det lyder slik:

Det nye Jerusalem

⁹ En av de sju englene som hadde de sju skålene, fylt av de sju siste plagene, kom bort til meg og sa: «Kom, jeg skal vise deg bruden, Lammets hustru.» ¹⁰ I Ånden førte han meg opp på et stort og høyt fjell og viste meg den hellige byen, Jerusalem. Den kom ned fra himmelen, fra Gud. **11 Byen hadde Guds herlighet og strålte som den kosteligste edelsten, som krystallklar jaspis.** ¹² Den hadde en stor og høy mur med tolv porter, og ved dem sto tolv engler. På portene var det skrevet navn, det var navnene til Israelsfolkets tolv stammer.

Det siste som står i boken, er dette:

***Noe tempel så jeg ikke i byen, for Herren Gud, Den allmektige, og Lammet er dens tempel.** ²³ Og byen trenger ikke lys fra sol eller måne, for Guds herlighet lyser over den, og Lammet er dens lys. ²⁴ Folkene skal vandre i lyset fra byen, og jordens konger skal føre sine rikdommer dit. ²⁵ Byens porter skal aldri stenges etter dagen, for natt skal det ikke være der. ²⁶ Alt det dyrebare og verdifulle folkene eier, skal de føre inn i den. ²⁷ Men noe urent skal aldri komme inn i byen, ingen som gjør motbydelige ting eller farer med løgn, bare de som er skrevet inn i livets bok hos Lammet ...*

Det er helt åpenbart at “det nye Jerusalem” langt overgår og er noe ganske annet enn det jordiske Jerusalem i landet Israel.

Livets vann og livets tre

Engelen viste meg nå en elv med livets vann, klar som krystall. Den springer ut fra Guds og Lammets trone. ² Midt mellom byens gate og elven står livets tre, fritt til begge sider.

Mange bibeltroende kristne leser Det gamle testamentet «erstatningsteologisk»

Det betyr at en leser ord som er gitt til Israel, israelittene og jødene, ord om Jerusalem osv. som ord til den enkelte troende kristne eller menigheten. Er det feil?

Ikke nødvendigvis. Men primært bør en lese og forstå Bibelens ord slik de er talt og skrevet konkret til Israel i sin tid. Deretter kan en spørre om Bibelens eget vitnesbyrd gir mulighet til å tolke ordet som et ord til oss.

En av kirkens ulykker og synder gjennom historien har vært at en har lest alle domsordene i Det gamle testamentet som rettet til Israelsfolket, mens ordene om utvelgelse, nåde og kjærlighet har vært anvendt på Kirken. Men dette er feil. Ethvert budskap om Guds utvelgelse av, kjærlighet til, nåde og tilgivelse som primært er talt til Israel, må også primært forstås om Israel fortsatt.

Det gjør vondt i mitt «teologiske hjerte» når en glemmer at Guds løfter gitt til Israel i Det gamle testamentet, fortsatt gjelder dette folket og utelukkende anvender dem på Kirken og sitt personlige liv som kristen.

Dernest har alle løfter sitt ja og amen i Kristus Jesus (1. Kor). Det betyr at løftene også gjelder Kirken og alle kristne.

Noen eksempler:

Hele Jesajaboken, som de andre profetbøkene, er talt til Israels folk og jødene. **Trøsteboken hos Jesaja (kap. 40-55)** er profetier opprinnelig talt til Israel. Profetiene om Israels frelse gjelder fortsatt Israel.

Dernest gir Det nye testamentet oss prinsipper for hvordan vi leser de profetiske ordene om Kirken.

Profeten Jesaja sier at «alle dine barn skal være lært av Herren» (54,13). Det er et herlig løfte. Men hvem er det **talt til primært? Jo, Jerusalem!** Så når vi minner Gud om dette løftet og anvender det på våre barn, bør vi huske å be også for Jerusalems barn, det jødiske folket.

Jeg tror det smerter Guds hjerte at vi glemmer at løftene opprinnelig er gitt til det jødiske folket/Israel. Han elsker fortsatt det folk Han utvalgte i den gamle pakt. De er fortsatt utvalgt i Abraham. Både Romerbrevet og Åpenbaringsboken forteller at Gud ikke har oppgitt Israel, men har en plan om frelse for dem.

Fra 1948

I tiden fra Romerriket ødela Jerusalem i år 70 etter Kristus og folket ble spredt omkring i store deler av verden, har jødefolket levd i diasporaen; i Persia og hele Midt-Østen, i Nord-Afrika og Etiopia og andre deler av Afrika, i India og Kina, i Russland og hele Europa, i Sentral-Asia, og like til Nord- og Sør-Amerika.

Alltid har de drømt om å få vende tilbake til fedrenes land. Hvert år har de sagt: **«Neste år i Jerusalem.»** Løftet fra Gud til Abraham har stått fast. Profetiene i «Trøsteboken» hos profeten Jesaja har vært deres: De skulle en dag vende hjem til **Æræz Jisrael – Løftes-landet!**

Men jødene i Russland vendte ikke hjem, heller ikke under kommunismens press. Jødene i Tyskland og Østerrike begynte ikke å vende hjem før millioner var drept

under nazismen. Jødene som hadde dhimmistatus under islam i Midt-Østen ble værende. Falashajødene i Etiopia ble værende.

Men ut av Holocausts aske opprettet FN staten Israel i 1948. Da begynte diasporajødene sitt «aliyah», hjemreise eller oppstigning til Jerusalem. Fra da av begynte det å skje mirakler. Ingen som har fulgt med på Israels nyere historie, kan annet enn å undre seg.

Israels folk lever ikke som et hellig folk. Ortodokse jøder forfølger de Jesus-troende jødene. Det er flere aborter enn blant de fleste andre folk i verden. Tel Avivs gater hadde gay-parader før de fleste andre byer i verden. **Folket er ikke hellig i seg selv.**

På den annen side: Israel har seiret i krigene der naboenes hærer har vært langt overlegne. Den teknologiske og økonomiske utviklingen har vært enorm – ikke minst sammenlignet med nabolandene. Den intellektuelle og kulturelle kapasiteten i det jødiske samfunnet overgår det meste ellers i verden.

Så: **Hvorfor er dette folket så spesielt?** Hvorfor er det så stor oppmerksomhet rundt det som skjer i Israel? Hvorfor er det så mange flere resolusjoner i FN om Israel enn verden ellers til sammen?

Det må være noe! Er det Guds utvelgelse og nåde? Er Israel fortsatt **Guds utvalgte “demonstrasjonsfolk”** i verden? Skal vi også få oppleve at Israel blir den dominerende misjonsmakten, der evangeliet om Israels Messias forkynnes for alle folkeslag? Skal vi få se at freden utgår fra Sion?

I den siste delen av dette dokumentet har jeg prøvd å se på landløftet og løftene om Israels frelse i lys av Det nye testamentet. Kanskje er det noe jeg har oversett eller ikke forstått? Likevel drister jeg meg til noen konklusjoner.

I vår tid

Israel ble gjenopprettet i 1948. Verdenssamfunnet vedtok denne gjenoprettelsen i FN. Men det var også sterk opposisjon fra den muslimske verden. Krig med nabolandene kom umiddelbart.

Islam er i dag den sterkeste åndelige og fysiske motstanden mot staten Israel. Islamske stater og organisasjoner har truet den jødiske staten fra begynnelsen.

Samtidig skjer noe svært interessant. Den kristne vekkelsen i Iran og blant iranere i diasporaen har ført til stor kjærlighet til det jødiske folket og landet Israel. Når de vender seg bort fra islam og islams gud, Allah, fylles de med kjærlighet til Guds folk. Jesus forvandler hjertene.

Det samme skjer som følge av den kristne vekkelsen blant somaliere. Som det israelske flagget har det somaliske flagget blå og hvit farge. Begge flaggene har en stjerne i midten, det israelske Davidsstjernen. Noen kreative kristne somaliere har tegnet korsmerket i det somaliske flaggets stjerne samtidig som de peker på likheten i de to nasjonenes flagg.

Mens den vestlige verden blir mer og mer jødefiendtlig, er det tegn på at andre nasjoner elsker jødene og Israel. Hvorfor? Fordi de må anerkjenne at Israel er et lys i en mørk del av verden, slik spesielt profetier i Jesajaboken forteller.

Konklusjoner

- 1. Evangeliet er for jøde først**
 - 2. Israels folk er med i Skriftene helt til siste blad**
 - 3. Israel og de kristne fra folkeslagene (hebraisk: gojim) er ett**
 - 4. Landløftet fra den gamle pakt er ikke i sentrum**
 - 5. Likevel står landløftet fast – inntil enden**
-

Appendix 1

Artikkel: «God's Teacher to the Nations- The Greatest Christian Life».
Skrevet av Rick Joyner.

Derek Prince (1915-2003)

Born in Bangalore, India to British parents, Derek Prince became a Fellow at King's College, Cambridge at twenty-four. He seemed destined to become a noted scholar, but the outbreak of World War II changed his trajectory when he entered the British Army.

While serving under General Montgomery in North Africa, Derek had a life-changing encounter with Jesus. His love of knowledge immediately became a passionate desire to know the Lord and His ways. This set him on a course to become one of the most popular Bible teachers of his time.

Derek's love for the Lord, the Scriptures, and biblical prophecy caused him to become deeply committed to the Jewish people and the restoration of Israel. He lived much of his life in Jerusalem where he experienced the wars and struggles of the Jewish people who were surrounded by enemies intent on their destruction. The Scriptures were Derek's defense, and he used them to resist the false teachings of Replacement Theology. (This doctrine applies the biblical promises and prophecies concerning Israel exclusively to the church.)

Derek became known for his depth, reason, and uncompromising devotion to the Scriptures. Following his conversion, he remained a thinker of the highest order, using his intellectual rigor to thoroughly research and establish his teachings. He became known for teaching on subjects like prayer and fasting, the place of Israel in God's plan and in prophecy, and spiritual authority—especially authority over the demonic. However, the scope of his teaching was broad. He loved the supernatural and witnessing the power of God when he prayed for the sick and demonically oppressed.

Utdrag av Derek Prince sin undervisning

[Israel's Restoration | Derek Prince Ministries](#)

Israel's Restoration

By Derek Prince

It was in September 2000 that I decided to take up residence once again in Israel, and since that time I have faced some of the greatest physical challenges of my life. They are not unconnected, believe me. **When you set out to do something in Israel for the Lord, you stir up a lot of opposition.** I have had more different kinds of sickness than I can count, among them cancer, polymyalgia rheumatica, and double pneumonia. But by the grace of God, I am making good progress.

I do not mean to boast when I say that I am not unsettled by a crisis here. I have seldom been in Israel when there wasn't a crisis. There are certain Bible verses that I resort to in times like these that I would like to share with you. **Jeremiah 31:10** says:

*“Hear the word of the Lord, O nations,
And declare it in the isles afar off, and say...
'He who scattered Israel will gather him,
And keep him as a shepherd does his flock.’”*

God is speaking here to the nations other than Israel. He is saying, in effect: **“I am planning to restore My Jewish people to the land that I gave them. If you seek to hinder or oppose what I am doing, I will have to treat you as My enemies.”**

This is now a fact of history. He who scattered Israel, not merely will gather him, but is gathering him. Remember, those words were spoken well over two thousand years ago. But they exactly describe the contemporary situation in Israel. The language used is particularly appropriate. Hebrew uses just one word to say will gather him, and that word is from the same root as kibbutz. **A kibbutz is a special type of community that came into being when the Jews began to return to this land. So we could amplify that statement, “He who scattered Israel will gather him in kibbutzim.”** This is a remarkable example of God's prophetic insight revealed in Scripture. Personally, I do not believe that Israel would have survived the last 54 years without the kibbutzim.

Whenever there is a crisis, my reaction is to reaffirm, “He who scattered Israel not merely will gather him, but is gathering him and will keep him—or protect him.” The use of the phrase “will keep [or protect] him” is indicative that there is going to be a time of crisis, not a normal, peaceful situation. So whenever somebody turns on the news and I hear about another crisis, I say to myself, **“He who scattered Israel is gathering him and will keep him.”**

Personally, I do not panic in such times of crisis. I seek to make a realistic assessment and I take reasonable precautions. But this does not shake my conviction that “He who scattered Israel will protect him.”

A Prayer Of The Afflicted

In times of pressure, I often turn to **Psalm 102**. The New King James Version calls this psalm “A Prayer of the afflicted, when he is overwhelmed and pours out his complaint before the Lord.” Certainly it is a cry of desperation, but it also contains some precious jewels. The first two verses reveal a heart of desperation:

*“Hear my prayer, O Lord,
And let my cry come to You.
Do not hide Your face from me in the day of my trouble;
Incline Your ear to me;
In the day that I call, answer me speedily.”*

Here is a desperate person who knows that he has no help but in God. I like the way the psalmists are so frank; they do not cover anything up: “If You don’t listen, Lord, I’ve got no other help. I’m sunk.” Then the psalmist goes on in verses three and four to describe his own pitiful condition:

*“For my days are consumed like smoke,
And my bones are burned like a hearth.
My heart is stricken and withered like grass,
So that I forget to eat my bread.”*

This is a person in desperation, who cannot even remember to eat and who keeps losing weight. The psalmist continues in verses five through seven:

*“Because of the sound of my groaning
My bones cling to my skin.
I am like a pelican of the wilderness;
I am like an owl of the desert.
I lie awake,
And am like a sparrow alone on the housetop.”*

The pelican and the owl are two birds that seldom seem happy. And what is the problem with that sparrow? He’s alone. He has lost his mate.

In verses eight through ten we get to the heart of the matter:

*“My enemies reproach me all day long,
And those who deride me swear an oath against me.
For I have eaten ashes like bread,
And mingled my drink with weeping,
Because of Your indignation and Your wrath;
For You have lifted me up and cast me away.”*

To me, that is the core of the man’s suffering: “You have lifted me up and cast me away. You raised me up. You gave me prominence, and then You threw me aside.” I believe that is the most bitter statement anybody can make.

Speaking as a Gentile, I see this as the root agony of the Jewish people. God lifted them up 2,400 years ago. Back then, if you wanted to know the truth about God, to whom did you go? To a Jew. If you wanted to know the true forms of worship, to whom did you go? To a Jew. If you wanted to meet God in person, where did you go? To Jerusalem.

We Gentiles can hardly empathize with all that the Jewish people have gone through. The psalmist says, “You cast me away.” As evidence, a Muslim mosque now stands where the Temple once stood.

Through my experiences in ministering to people who need deliverance from demons, I have learned something about the reasons why people suffer. I have

learned that the hardest, most painful form of suffering is rejection. Rejection is, I believe, the deepest wound of the human heart.

In our society today we are surrounded by people who have been rejected. I believe human beings were designed to encounter love. But when a little child does not encounter love from father or mother, there is a deep wound of rejection. After that, many other wounds may follow. People are reaching out for love continually. But where they meet the opposite, the result is often a desperately deep wound.

I believe the root problem of the Jewish people is rejection, and they do not even know it. If you have ever dealt with a rejected person, you will know they often tend to be aggressive. But that is just a cover-up. The truth of the matter is, they are **longing to be loved. This is true of the Jewish people; they are longing for acceptance.**

The psalmist says, “You have lifted me up and cast me away.” I could refer to several other passages that say the same thing about Israel. God certainly lifted them up, He made them the head of the nations, He gave them a place of prominence—and then He cast them away! He did not cast them away forever, though, but you must have faith to lay hold of that.

Verse twelve is where we find hope. Here is the biblical response to rejection:

*“But You, O Lord, shall endure forever,
And the remembrance of Your name to all generations.”*

“But You, O Lord.” Turn your mind away from yourself, your problems, your sufferings, your failures. There is no help to be found there. The only source of hope and help is the Lord. You can blame other people for your situation (which may be perfectly correct), but they have no solution to offer you. There is only one solution: the Lord—and He is always there.

A Time of Restoration

Our walk through **Psalm 102** has taken a turn in the right direction. The psalmist has chosen to trust in God’s love and mercy. Verse 13:

*“You will arise and have mercy on Zion;
For the time to favor her,
Yes, the set time, has come.”*

The current restoration of the Jewish people is a unique mark of God’s favor. In God’s calendar, there is a set time to favor Zion. I believe we are either living in it now or we are approaching it.

There are two words in that verse that describe something we can never earn: **favor and mercy**. The very fact that we need mercy means we cannot earn it. Here, I believe, is a focal problem with religious people like you or me. If we cannot earn it,

we do not want it. Most of us have been brought up to think that religion is earning something. If you achieve certain standards or satisfy certain requirements, you will get certain benefits. I do believe there is an element of that in the life of faith, but this is not what we are talking about. **You cannot earn favor, and you cannot earn mercy.** By definition, they cannot be earned. If you need mercy, that means you have not earned it.

In ministering to the body of Christ, I have discovered that many Christians find fault with **God because He is restoring the Jewish people**—and they feel the Jews don't deserve it. But that is the very essence of favor: getting what you don't deserve. **One result of that way of thinking is “replacement theology,” which claims that because the Jews have fallen out of favor with God, all of their promises default to the church.**

By implication, “the church” does deserve God's favor. But this leaves me with an unresolved problem. In more than sixty years of ministry, I have yet to discover a church that actually does deserve God's favor.

In verse 16, Psalm 102 moves on to an exciting climax:

**“For the Lord shall build up Zion;
He shall appear in His glory.”**

The King James Version says, **“When the Lord shall build up Zion, he shall appear in his glory.”** The upbuilding of Zion is one of the most exciting contemporary signs that the Lord is getting ready to return.

Psalm 102:18 says, **“This will be written for the generation to come, that a people yet to be created may praise the Lord.”** I was sharing this verse with a Jewish friend, and he pointed out the Hebrew does not say “the generation to come;” it says, **“the last generation.”** So, this is written for the last generation.

What is God looking for then? A people to praise Him, and if necessary, He is going to have to create them. I believe that is just what God is doing at the present, creating a people who will offer Him the praise that He deserves. And in that people, there will be both Jews and Gentiles.